QUICKSCAN GEBIEDSCOMMISSIE LAAG HOLLAND

Sector Onderzoek
& Informatie

Provincie
Noord-Holland

Quickscan gebiedscommissie Laag Holland

28-9-2017

M.E. de Winter

winterm@noord-holland.nl

Directie Beleid, sector Kennis & Beleidsevaluatie

Inhoudsopgave

Samenvatting 4
1. Inleiding 7
1.1 Aanleiding en doel 7
1.2 Achtergrondinformatie gebiedscommissie 7
1.3 Vraagstelling en aanpak onderzoek 9
1.4 Leeswijzer 10
2. Functioneert de commissie op praktisch niveau naar tevredenheid van de betrokken partijen? 11
3. Is de commissie actief genoeg in haar diverse rollen? 14
4. Hebben de adviezen en activiteiten van de commissie voldoende toegevoegde waarde en doorwerking? 18
5. Dekt de commissie in haar werkzaamheden het groenblauwe domein volledig, of zijn er nog hiaten? 21
6. Hoe verhouden de activiteiten van de gebiedscommissie zich tot die van de MRA en zijn er verbeteringen mogelijk met het oog op effectiviteit en efficiency? 23
7. Conclusies en aanbevelingen 26
Bijlage 1 Lijst van geraadpleegde bronnen 32
Bijlage 2 Interviewvragen 34
Bijlage 3 Overzicht activiteiten commissie 38

Samenvatting

Met het oog op het aflopen van de huidige samenwerkingsovereenkomst eind 2017, heeft de gebiedscommissie Laag Holland en daarin ook de provincie Noord-Holland, besloten dat zij haar functioneren wil evalueren. De hiertoe uitgevoerde quickscan moet de basis vormen van een discussie over de toekomstig inzet van de commissie.

In het kader van de quickscan zijn 11 interviews uitgevoerd met leden van de gebiedscommissie, het voorbereidende kernteam en het portefeuillehoudersoverleg Metropolitaan Landschap van de MRA. Daarnaast is een bureaustudie uitgevoerd waarin de activiteiten van de commissie in de periode 2013 tot en met 2016 zijn onderzocht. Daarbij is voor de door de commissie uitgebrachte adviezen nagegaan wat de impact ervan is geweest.

Het algemene beeld dat uit de quickscan naar voren komt is dat de gebiedscommissie Laag Holland praktisch gezien goed functioneert, een toegevoegde waarde heeft voor de commissieleden en de provinciale organisatie en een bescheiden toegevoegde waarde voor het gebied. Er zijn wel diverse mogelijkheden om het functioneren van de commissie binnen haar huidige rol te verbeteren. In het kader van de gesprekken over een eventuele nieuwe samenwerkingsovereenkomst kan de huidige invulling van de gebiedscommissie als uitgangspunt genomen worden, maar er is ook voldoende aanleiding om vanuit het sturingsidee van netwerkend samenwerken in de toekomst een actievere en meer praktisch uitvoerende rol voor de commissie te bespreken.

In de quickscan stonden vijf onderzoeksvragen centraal. Onderstaande tabel geeft een overzicht van deze onderzoeksvragen en de bijbehorende conclusies en aanbevelingen die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen.

Tabel 1: Overzicht onderzoeksvragen, conclusies en aanbevelingen

Onderzoeksvraag	**Conclusie**	**Aanbevelingen voor de commissie (C) en voor de provincie (P)**
1. Functioneert de commissie op praktisch niveau naar tevredenheid van de betrokken partijen?	Conclusie 1a: De gebiedscommissie Laag Holland functioneert goed, maar is wel kwetsbaar door een sterke afhankelijkheid van de voorzitter en secretaris. Conclusie 1b: De secretaris van de commissie vervult drie rollen, die tot nu toe goed gescheiden blijven, maar deze functiecombinatie en het feit dat de secretaris afkomstig is van één van de partijen vormt een potentieel kwetsbaar punt voor de commissie.	C1: Stimuleer een meer actieve rol en grotere betrokkenheid van de commissieleden bij de adviezen en andere activiteiten van de commissie. C2: Bespreek met elkaar of er behoefte is aan nadere afspraken potentiële risico's van de huidige invulling van het secretariaat te verminderen en geef hier zo nodig invulling aan.
2. Is de commissie naar de mening van de betrokken partijen actief genoeg in haar diverse rollen?	Conclusie 2: De gebiedscommissie is sterk in het geven van gedegen, door alle leden gedragen adviezen, maar kan zich verbeteren op de aspecten concreetheid, vernieuwing en het benutten van kennis en vaardigheden van de bewoners en gebruikers van het gebied.	C3: Geef voorrang aan het geven van een zo concreet en scherp mogelijk advies boven het geven van een meer abstract door iedereen gedragen advies. C4: Onderzoek en bespreek hoe in de werkwijze bij het opstellen van adviezen en het eventueel initiëren van projecten meer ruimte kan worden gemaakt voor het benutten van vernieuwende ideeën en initiatieven die in het gebied leven. C5: Voer het gesprek in de commissie over de gewenste rol voor de komende samenwerkingsperiode en houd daarbij ook de optie open om meer richting uitvoering en concrete projecten te verschuiven. C6: Onderzoek of het mogelijk is andere financieringsbronnen te benutten. P1: Geef op korte termijn een richtinggevende reactie op de Toekomstvisie van de gebiedscommissie Laag Holland en betrek daarin ook de visie van de provincie op de gewenste rol van de gebiedscommissie bij de realisering van opgaven in het gebied.

Onderzoeksvraag	Conclusie	Aanbevelingen voor de commissie (C) en voor de provincie (P)
3. Hebben de adviezen en activiteiten van de commissie naar de mening van de betrokken partijen voldoende toegevoegde waarde en doorwerking?	Conclusie 3: De commissie heeft een bescheiden toegevoegde waarde in het gebied, waarbij nog wel verbetermogelijkheden aanwezig zijn. De commissie is ondersteunend aan het beleid van de provincie en heeft een toegevoegde waarde voor de provincie als 'ogen en oren in het gebied'. De commissie heeft tenslotte ook een toegevoegde waarde voor de commissieleden door de mogelijkheid voor onderlinge uitwisseling in de bijeenkomsten en als netwerk.	C7: Bespreek de mogelijkheden voor de commissie om bewoners en gebruikers van het gebied meer te betrekken bij haar adviezen en/of om meer op te treden als verbinder tussen initiatieven in het gebied Laag Holland. P2: Onderzoek wat de mogelijkheden zijn om meer provinciale medewerkers meer doorlopend bij het beleid voor Laag Holland te betrekken.
4. Dekt de commissie in haar werkzaamheden het groenblauwe domein volledig, of zijn er nog hiaten?	Conclusie 4: Natuur en landbouw krijgen voldoende aandacht in de gebiedscommissie. Waterkwantiteit en -kwaliteit en recreatie verdienen een sterkere invulling.	C8: Geef op de agenda van de commissie voorrang aan waterkwantiteit- en kwaliteit en de economische en ruimtelijke aspecten van recreatie in Laag Holland. P3: Onderzoek in het kader van het programma Vrijetijdseconomie de (economische) potentie van recreatie en toerisme in het gebied Laag Holland.
5. Hoe verhouden de activiteiten van de gebiedscommissie zich tot die van de MRA en zijn op dit punt nog verbeteringen mogelijk met het oog op de effectiviteit en efficiëntie?	Conclusie 5: De gebiedscommissie Laag Holland en de MRA (met name het onderdeel Metropolitaan Landschap) vullen elkaar goed aan, maar deze aanvullende rollen kunnen nog beter worden uitgenut.	C9: Ga het gesprek aan met de MRA over gezamenlijke ambities en rolverdeling en vertaal dit naar concrete activiteiten van de gebiedscommissie.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In de vergadering van 16 maart 2017 heeft de gebiedscommissie Laag Holland besloten dat zij haar functioneren wil evalueren. Dit besluit hangt samen met het aan het eind van dit jaar aflopen van de huidige Samenwerkingsovereenkomst Laag Holland 2013-2017 tussen de in de gebiedscommissie deelnemende partijen en de provincie. In deze samenwerkingsovereenkomst is vastgelegd op welke terreinen de partijen samenwerken en wat daarbij hun ambities zijn. De overeenkomst heeft ook een financiële component. De provincie Noord-Holland is deelnemer van de samenwerkingsovereenkomst en van de gebiedscommissie Laag Holland (zie verder paragraaf 1.2).

De voorbereiding van het opnieuw afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst is een goed moment om het functioneren van de gebiedscommissie beknopt te evalueren vanuit het perspectief van alle betrokken partijen, inclusief dat van de provincie zelf. Over het uitvoeren van de evaluatie heeft overleg plaatsgevonden met de gedeputeerde. De evaluatie wordt uitgevoerd door de sector Onderzoek & Informatie van de provincie Noord-Holland. Op basis van de inzichten uit de evaluatie zal het mogelijk zijn om in de gebiedscommissie en in GS een gefundeerde discussie te voeren over de optimale inzet en inrichting van de gebiedscommissie Laag Holland in de periode van de volgende samenwerkingsovereenkomst. In deze discussie zal ook de vraag betrokken worden óf de inzet van de commissie voor de periode na het einde van haar huidige werkplan (1 januari 2019) voldoende toegevoegde waarde heeft om de commissie te continueren.

1.2 Achtergrondinformatie gebiedscommissie

De Gebiedscommissie Laag Holland is met een GS-besluit van 4 februari 2013 opgericht als vervolg op de ILG-gebiedscommissie Laag Holland. De gebiedscommissie Laag Holland adviseert Gedeputeerde Staten gevraagd en ongevraagd over het groenblauwe domein. De gebiedscommissie komt voort uit een al langer bestaande traditie van bestuurlijke samenwerking in het gebied Laag Holland. In 2013 kwam met de vaststelling van de Agenda Groen een einde aan de ILG-uitvoeringssystematiek, waarin de gebiedscommissie Laag Holland een rol speelde. De provincie stelt in de opdrachtbrief van GS aan de gebiedscommissie Laag Holland van 10 april 2013 dat zij de werkwijze met regionaal georganiseerde gebiedscommissies continueert, met een veranderde rol voor de gebiedscommissies. De focus zal komen te liggen op het adviseren over provinciale beleidsvoornemens en projecten. De provincie wil met de gebiedscommissie en haar deelname daaraan de samenwerking tussen de provincie en de partners in het veld versterken.

De taken van de gebiedscommissie worden in de opdrachtbrief van 10 april 2013 als volgt omschreven:

1. Het adviseren van GS van Noord-Holland over provinciale beleidsvoornemens in het landelijk gebied (inclusief o.a. adviseren aan andere bestuurlijke overlegorganen die zich in de regio bezig houden met het landelijk gebied ende daarmee samenhangende vraagstukken en ontwikkelingen)
2. Het jaarlijks adviseren aan GS van Noord-Holland over het door hen vast te stellen Programma Groen
3. Het zorgen voor draagvlak in haar regio voor het programma Groen

4. Het stimuleren van integrale projecten die bijdragen aan de verwezenlijking van de doelen uit de Agenda Groen in haar regio
5. Het betrekken van bewoners, private partijen en kennisinstellingen ten gunste van (nieuwe) projecten en regionale ontwikkelingen in het landelijk gebied
6. Het verbinden van verschillende financieringsstromen en het betrekken van private financiers bij (nieuwe) projecten en regionale ontwikkelingen.
7. Het desgevraagd beoordelen of prioriteren van bij Gedeputeerde Staten ingediende projecten binnen de door Gedeputeerde Staten vastgestelde beleidskaders.

Sinds de instelling van de commissie is de taakstelling in onderling overleg tussen provincie en commissie verder aangescherpt via de werkplannen. Daarbij is het accent komen te liggen op het geven van gevraagde en ongevraagd adviezen aan GS. De meer uitvoerende taken van de commissie op het gebied van financiering en projecten zijn geleidelijk minder belangrijk en omvangrijk geworden. De meest actuele versie van het werkplan van de gebiedscommissie van 24 januari 2017 (kenmerk NLLH2017-1) vermeldt vier categorieën van onderwerpen waarover de gebiedscommissie de komende jaren advies wil uitbrengen, zijnde: gebieden (en deelgebieden), instrumenten, programmering van projecten en de langjarige ontwikkeling van Laag Holland.

Samenstelling gebiedscommissie
De gebiedscommissie heeft een onafhankelijke voorzitter. Het secretariaat wordt gevoerd door de provincie Noord-Holland. In de gebiedscommissie zijn de volgende partijen vertegenwoordigd:

- Gemeente Amsterdam (Stadsdeelraad Amsterdam-Noord)
- Gemeente Zaanstad
- Intergemeentelijk Samenwerkingsorgaan Waterland (gemeenten Beemster, Landsmeer, Edam-Volendam, Waterland, Wormerland, Zeevang en Purmerend; sinds januari opgeheven en vervangen door portefeuillehoudersoverleg Zaanstreek-Waterland)
- Gemeente Alkmaar
- Gemeente Oostzaan (wel financier, niet direct in commissie vertegenwoordigd)
- Gemeente Purmerend
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land en Dijken
- Land- en Tuinbouworganisatie-Noord (LTO-Noord)
- Milieufederatie Noord-Holland
- Staatsbosbeheer, mede namens Natuurmonumenten
- Landschap Noord-Holland
- Provincie Noord-Holland

Werkwijze
De commissie komt 3 á 4 maal per jaar bijeen. De vergaderingen van de commissie worden voorbereid door de secretaris en het Kernteam Laag Holland, waarin alle deelnemende partijen ambtelijk vertegenwoordigd zijn. In het Kernteam wordt de hele agenda van de gebiedscommissie voorbesproken, inclusief de concept-adviezen van de commissie. Daarnaast zijn kernteamleden praktisch betrokken bij projecten en in sommige gevallen trekker van projecten van de gebiedscommissie.

Financiering
Bij aanvang van de samenwerkingsovereenkomst bedroeg het budget van de commissie jaarlijks €586.250,-, waarvan €303.000,- werd gefinancierd door de provincie en €283.250,- door de overige deelnemende overheden (gemeenten en waterschap). Het budget van de commissie is in de afgelopen jaren sterk afgenomen. In september 2014 kondigt de provincie aan dat zij haar financiële bijdrage met ingang van 2017 zal verminderen. In november 2015 besluit de provincie tot een bezuiniging op de begrotingspost Regionale Samenwerking, waartoe de gebiedscommissie Laag Holland behoort "omdat door ons geoordeeld is dat de taken binnen deze begrotingspost slechts indirect bijdragen aan het bereiken van de provinciale kerntaken"[1]. Door deze bezuiniging wordt de bijdrage van de provincie met ingang van 1-1-2017 teruggebracht naar €106.250,- per jaar. In februari 2016 besluiten de gemeenten en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) tot continuering van hun bijdragen conform de samenwerkingsovereenkomst. Hierbij besloot HHNK haar bijdrage rechtstreeks te gaan financieren aan projecten in Laag Holland en dit te koppelen aan haar waterdoelen. Het betreft een bijdrage van €100.000,- per jaar. De gemeenten financieren mee aan Laag Hollandse projecten voor € 183.250,- per jaar en doen dit door het betreffende bedrag over te maken aan de provincie. De begroting van de gebiedscommissie bedraagt daardoor in totaal €389.500,- minus €100.000,- = € 289.500,-. Bij de bezuinigingen heeft de provincie aangekondigd dat met ingang van 2020 een jaarlijks tekort ontstaat op de begrotingspost Regionale Samenwerking van €48.700,-. Met het oog daarop zal de provincie in 2017 de drie gebiedsprogramma's onder deze begrotingspost (Laag Holland, Groene Hart en Wadden) in 2017 opnieuw doorlichten om met ingang van 2020 tot een dekkende begroting te komen.

De provincie investeert tevens in het gebied Laag Holland door middel van het Programma Groen, waaronder ook de uitvoeringsregeling Groen valt. In de afgelopen periode bestond er een onderdeel Laag Holland binnen deze regeling, waaruit o.a. projecten voor recreatieve verbindingen zijn gefinancierd. Deze is in 2017 vervallen. In de periode 2016-2021 is in de uitvoeringsregeling Groen jaarlijks €150.000,- gereserveerd voor het verbeteren van weidevogelhabitats in de hele provincie. Een deel hiervan komt ten goede aan Laag Holland en vervangt daarmee de financiering voor verbeteren habitats weidevogels die bij de bezuiniging op de begroting van de gebiedscommissie is vervallen.

1.3 Vraagstelling en aanpak onderzoek

Het doel van de quickscan van de gebiedscommissie is tweeledig:

1. Het inzichtelijk maken van de effectiviteit en de toegevoegde waarde van de gebiedscommissie Laag Holland in haar adviserende, stimulerende en verbindende rol voor het provinciale beleid in Laag Holland. De evaluatie moet hiertoe inzicht geven in de volgende vragen:
   a. Functioneert de commissie op praktisch niveau naar tevredenheid van de betrokken partijen?
   b. Is de commissie naar de mening van de betrokken partijen actief genoeg in haar diverse rollen?
   c. Hebben de adviezen en activiteiten van de commissie naar de mening van de betrokken partijen voldoende toegevoegde waarde en doorwerking?

   Hierbij zal tevens gezocht worden naar eventuele verbetermogelijkheden.

[1] Brief provincie 5 november 2015 betreffende Begrotingspost Regionale Samenwerking (672675/693460)

2. Het inzichtelijk maken van de bredere context waarbinnen de gebiedscommissie Laag Holland functioneert, wat daarin haar toegevoegde waarde is en de wijze waarop zij daar in de toekomst een optimale rol in kan vervullen. De vragen waarin het onderzoek inzicht moet geven zijn:
   a. Dekt de commissie in haar werkzaamheden het groenblauwe domein volledig, of zijn er nog hiaten?
   b. Hoe verhouden de activiteiten van de gebiedscommissie zich tot die van de MRA en zijn op dit punt nog verbeteringen mogelijk met het oog op de effectiviteit en efficiëntie?

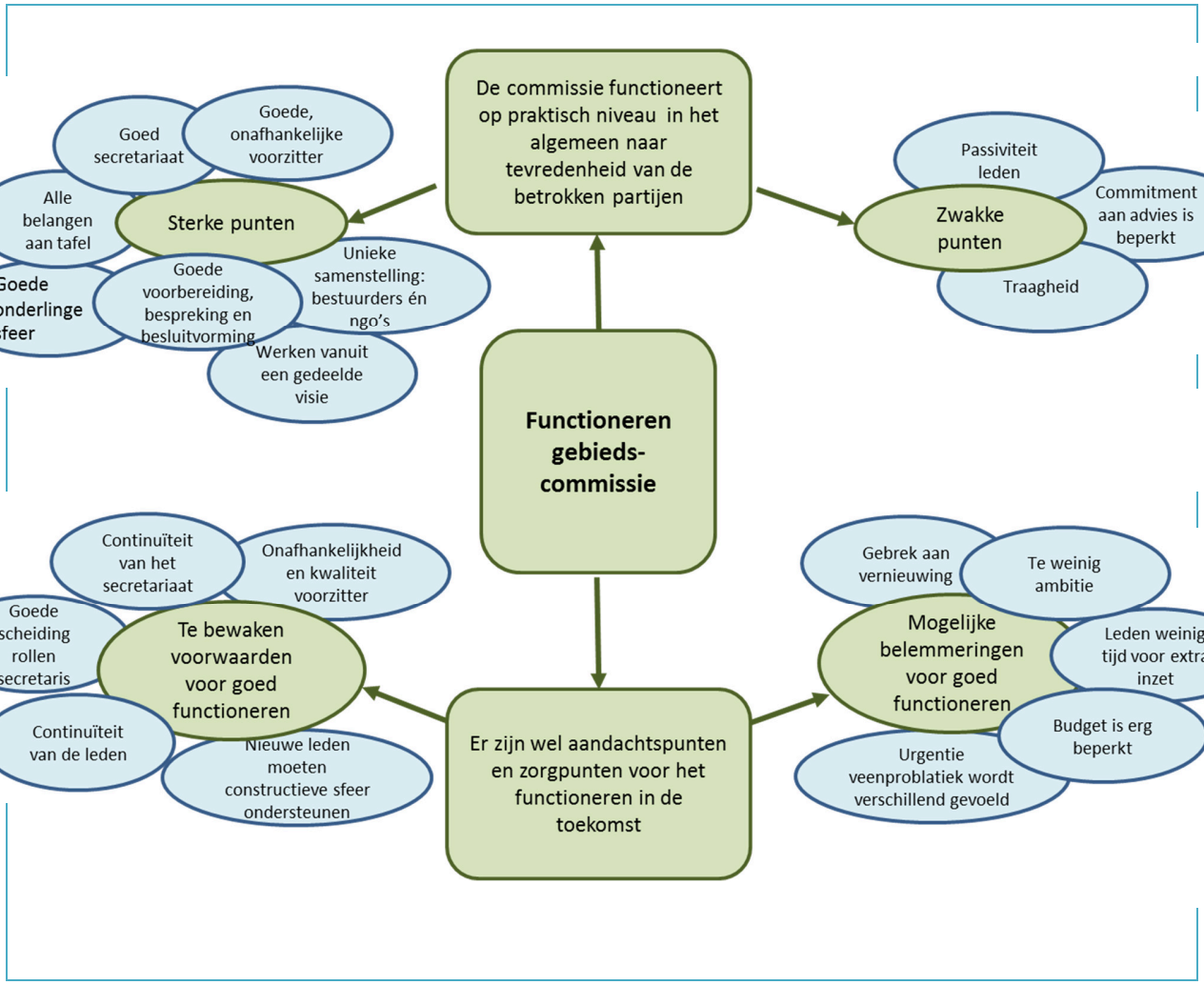
Uitgangspunt bij de aanpak van de quickscan is een 'lean-en-mean', kwalitatieve evaluatie van de effectiviteit van de gebiedscommissie Laag Holland. Daarbij is via bureauonderzoek in beeld gebracht welke adviezen en activiteiten de gebiedscommissie de afgelopen periode heeft uitgebracht c.q. uitgevoerd, met welke concreet resultaat en welke impact dit heeft gehad op (de uitvoering van) het provinciale beleid in Laag Holland. In aanvulling hierop hebben enkele gesprekken plaatsgevonden met provinciale medewerkers die bij de verwerking van een advies betrokken waren.

Daarnaast hebben in totaal 11 interviews plaatsgevonden waarin kwalitatieve informatie is verzameld over de wijze waarop de advisering en activiteiten van de commissie tot stand komen en de (ervaren) positie van de commissie in het beleidsmatige taakveld en eventuele verbetermogelijkheden. Daarbij is met leden van de gebiedscommissie, leden van het Kernteam Laag Holland (voorbereidende ambtelijke werkgroep) en vertegenwoordigers van de MRA (Portefeuillehoudersoverleg Metropolitaan Landschap) gesproken. Bijlage 1 en 2 geven een overzicht van de geïnterviewde personen en de interviewvragen.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 tot en met 6 geven antwoord op de in voorgaande paragraaf beschreven 5 hoofdvragen van het onderzoek. De beantwoording van een onderzoeksvraag start steeds met een kort schematisch overzicht van de resultaten van het onderzoek voor de betreffende onderzoeksvraag. Daarna volgt een nadere toelichting op deze resultaten. In hoofdstuk 7 worden de conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek gepresenteerd.

2. Functioneert de commissie op praktisch niveau naar tevredenheid van de betrokken partijen?

Toelichting

Sterke punten
Naar de mening van de betrokken partijen functioneert de commissie goed. Er is veel waardering voor de voorzitter, men noemt daarbij de wijze waarop hij iedereen erbij houdt, prioriteiten stelt, de discussie weet samen te vatten en tot werkbare voorstellen voor besluiten komt. Als sterke punten van de secretaris noemt men 'weten wat er speelt' en dit goed kunnen vertalen naar agendapunten en acties. Ook de zakelijke aanpak, met gedegen voorbereiding en strakke agendering wordt gewaardeerd, net als het samenspel tussen voorzitter en secretaris. Zij samen maken het naar de mening van de geïnterviewden mogelijk dat de adviezen van de commissie goed bij het provinciaal bestuur terecht komen.

De samenstelling van de commissie uit diverse overheden én ngo's ervaart men als een kracht, omdat dit de commissie meer mogelijkheden geeft om concreet te handelen. Daarnaast is men

erg blij met de onderlinge sfeer: er wordt geluisterd naar elkaars standpunten en er is bereidheid om met elkaar mee te denken. Door de onderlinge kennisuitwisseling stijgt het gezamenlijke kennisniveau. Ook het werken vanuit een visie wordt als kracht genoemd: de leden hebben daardoor een gedeeld beeld van Laag Holland en delen de notie dat het anders moet. De meningen over de urgentie van de problematiek van de veenweiden lopen wel uiteen. Het feit dat men vrijwel zonder uitzondering met één gezamenlijk advies naar buiten komt, draagt volgens diverse geïnterviewden bij aan de waarde die de provincie toekent aan de adviezen.

Zwakke punten
De geïnterviewden zien ook wel zwakke punten in het huidige functioneren van de commissie. Zo staat volgens een geïnterviewde tegenover het goed luisteren naar elkaar een wat afwachtende houding, met weinig eigen denkwerk. “Het is veel halen en weinig brengen.” Het tot stand brengen van gezamenlijk gedragen adviezen heeft ook een prijs: door de nuances die worden aangebracht gaat een deel van de concrete waarde van het advies verloren. Overigens wordt dit niet door iedereen zo ervaren, een andere geïnterviewde is juist van mening dat door de onderlinge discussie de resultaten meer zijn dan slechts een compromis. “Het is allemaal wel heel vrijblijvend” vindt weer een geïnterviewde. Bij het geven van een gezamenlijk advies behoudt iedereen zich namelijk het recht voor om verder in het proces iets anders te roepen. Een ander vraagt zich daarom af of het voor de provincie niet meer inzicht in het krachtenveld zou geven als afwijkende meningen ook gewoon in het advies tot uitdrukking komen. Dan is duidelijk waar de spanningen zitten en wat men in het vervolgtraject kan verwachten.

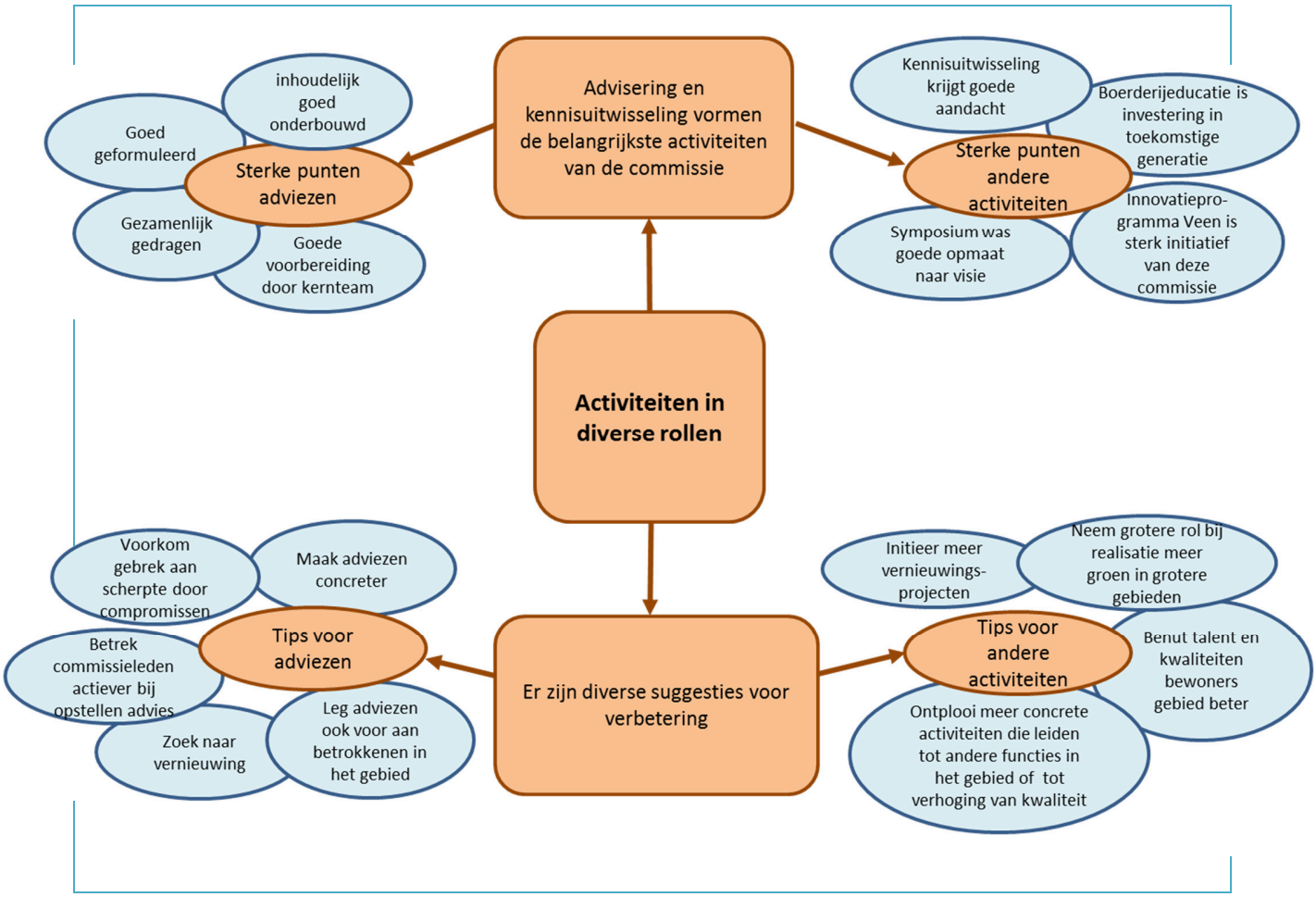
De gedegen voorbereiding en uitwerking maken dat het vrij lang duurt voordat adviezen gereed zijn. Een enkele geïnterviewde noemt daarom traagheid als zwak punt van de commissie. Deze geconstateerde traagheid is volgens anderen de keerzijde van kwaliteit en zorgvuldigheid en daarom niet problematisch. Traagheid is er ook in sommige bestuurlijke besluitvormingstrajecten bij de provincie. Dat maakt het soms moeilijk voor de commissieleden om zicht te houden op de praktische resultaten van hun adviezen, maar sommigen vermelden dat de secretaris er in het algemeen wel in slaagt om de commissie hierin mee te nemen.

Te bewaken voorwaarden voor toekomstig functioneren
De sterke rol die voorzitter en secretariaat op dit moment vervullen is een kracht, maar tevens een bron van zorg omdat de commissie sterk leunt op hun kwaliteiten. In combinatie met de wat passieve opstelling van commissieleden, maakt dit de commissie kwetsbaar. Een andere kwetsbaarheid zit in de invulling van het secretariaat door de provincie. De secretaris vervult daarbij drie rollen: secretariaat, vertegenwoordiger van de provincie in de commissie en beleidsmedewerker voor het werkveld Laag Holland. De meeste leden zijn van mening dat het tot nu toe goed lukt om deze rollen gescheiden te houden. Eén geinterviewde heeft echter de indruk dat het secretariaat soms teveel vanuit het provinciaal belang redeneert, waardoor niet altijd recht wordt gedaan aan de inbreng vanuit andere partijen.

Tot op heden is het gelukt om een redelijke continuïteit te behouden in de leden die de verschillende partijen vertegenwoordigen en zijn de leden voornamelijk constructief in hun opstelling. Alleen over de vertegenwoordiging van LTO is men niet erg tevreden: de personen wisselen vaak en volgens sommigen zit deze partij te sterk in de commissie vanuit het perspectief van belangenbehartiging. Op termijn kan dit de commissie verzwakken.

Mogelijke belemmeringen voor toekomstig functioneren
Zorgpunten voor het toekomstig functioneren van de commissie betreffen een gebrek aan vermogen tot vernieuwend denken en een gebrek aan ambitie en inzet. De commissie heeft een vernieuwend programma in het leven geroepen (het Innovatieprogramma Veen of IPV), maar als daar de aandacht uitsluitend op gericht is, kunnen mogelijke andere vernieuwende alternatieven die in het gebied ontstaan wellicht uit het zicht blijven, zo denkt een geïnterviewde. Met een minimaal budget is er ook steeds minder ruimte om te experimenteren. Een efficiënte werkwijze, zoals nu het geval is, is prettig, maar kan ook het gevoel opwekken dat men een 'stempelautomaat' is, met te weinig tijd voor reflectie en verdieping. In combinatie met het streven naar harmonie en consensus ontstaat het beeld dat de commissie vooral bijdraagt aan bestendiging van het bestaande beleid, terwijl volgens sommigen de rol ook zou kunnen zijn om de waardering voor het gebied te stimuleren en nieuwe mogelijkheden voor het gebied te verkennen. Eén geinterviewde ziet het zo: "Naarmate andere partijen in de toekomst de waarde van het gebied beter gaan ontdekken, zal de rol van de commissie steeds minder belangrijk worden."

3. Is de commissie actief genoeg in haar diverse rollen?

Toelichting

Aantal en soort activiteiten
De gebiedscommissie voert grofweg drie typen activiteiten uit (tussen haakjes is aangegeven welke taken uit de oorspronkelijke taakstelling van de commissie in paragraaf 1.2 hier ongeveer mee overeenkomen):

1. *Gevraagd en ongevraagd adviseren van de provincie* (taken 1 en 2).
   Dit zien velen als de hoofdactiviteit van de commissie.
2. *Bespreking van onderwerpen ten behoeve van meer onderling begrip en kennisuitwisseling* (taak 3).
   Veel commissieleden zien hierin voor zichzelf ook een belangrijke meerwaarde van deelname aan de commissie. Deze activiteit draagt tevens bij aan het draagvlak voor het provinciaal beleid bij de leden van de commissie.
3. *Programmering van projecten*
   Deze activiteit bestaat uit:

a. *Het zelf financieren van activiteiten vanuit het eigen budget van de commissie* (taak 3 en 5).
   Het belangrijkste onderdeel is de uitvoering van het Innovatieprogramma Veen. Maar ook de Boerderij-educatie en de ondersteuning van het Bureau Toerisme Laag Holland vallen hieronder. (taken 3 en 5)
b. *Het aandragen van projecten voor meekoppelkansen en voor subsidiering door de provincie vanuit de Uitvoeringsregeling Groen* (taak 4, 6 en 7).
   Voor de subsidieregeling Groen geldt dat projecten die voor subsidie vanuit het onderdeel Laag Holland in aanmerking komen voor de helft worden gefinancierd door de gebiedscommissie. Om belangenverstrengeling te voorkomen mag de commissie niet meebeslissen over individuele projecten, maar wel over de doelen van de regeling. Eén maal per jaar stelt het secretariaat een financieel overzicht op over alle projecten die door de commissie geheel of gedeeltelijk worden gefinancierd. De aparte subsidieregeling voor Laag Holland is inmiddels afgesloten.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het totaal aantal activiteiten van de commissie en de verdeling over deze verschillende activiteiten. Het aantal en type activiteiten was vrij gelijkmatig verdeeld over de afzonderlijke jaren.

Tabel 1: Uitgevoerde activiteiten gebiedscommissie in periode 2013 tot en met 2016

Type activiteit	**Aantal keer uitgevoerd in periode 2013 t/m 2016**
Advisering provincie	23
Kennisuitwisseling/bespreking	17
Programmering projecten:	*7*
a. Activiteiten zelf financieren	*4*
b. Projecten aandragen/subsidiering goedkeuren	*3*
Totaal	**47**

Bijlage 3 geeft een uitgebreid overzicht van de door de commissie uitgevoerde activiteiten in de periode 2013 tot en met 2016.

Advisering provincie
Uit tabel 1 blijkt dat de meest uitgevoerde activiteit van de gebiedscommissie bestaat uit het gevraagd en ongevraagd adviseren van de provincie. De commissie onderscheidt daarbij in haar meest recente werkplan vier aandachtsgebieden: ‘Gebieden en deelgebieden’, Ínstrumenten’, ‘Programmering projecten’ en ‘Langjarige ontwikkeling gebied binnen de MRA’. Uit een analyse van de adviezen (zie bijlage 3) blijkt dat verreweg de meeste adviezen (respectievelijk 10 en 8 van de in totaal 23) betrekking hebben op respectievelijk de aandachtsgebieden ‘Instrumenten’ en ‘Langjarige ontwikkeling van het gebied binnen de MRA’. Voorbeelden voor het aandachtsgebied Instrumenten zijn de advisering over de Provinciale Ruimtelijke Verordening, de vergoeding voor vaar- en probleemgebieden en over de kerngebiedenbenadering voor weidevogels. Voorbeelden van adviezen over de langjarige ontwikkeling zijn de visies van de commissie op de deelgebieden Oostzanerveld, Waterland-Oost en Zeevang en de Toekomstvisie Laag Holland.

Kwaliteit adviezen en mogelijke verbeterpunten
Alle geïnterviewden zijn het erover eens dat de commissie gedegen adviezen afgeeft, waar de provincie wat mee kan. Wel is er bij sommige commissieleden behoefte aan meer concreetheid en scherpte. Dat zou het volgens een geïnterviewde voor de leden ook makkelijker maken om na te gaan of het advies ook is opgevolgd door de provincie. Hoe vager het advies, hoe moeilijker de impact ervan bepaald kan worden. Meer scherpte zou er volgens een andere geïnterviewde ook uit kunnen bestaan dat afwijkende meningen meer zichtbaar zijn in het advies. Dat kan dan nog steeds gezamenlijk gedragen zijn, maar de provincie krijgt als het ware meer achtergrondinformatie mee.

Circa de helft van de geïnterviewde leden van de commissie of het voorbereidende kernteam zou niets willen veranderen aan de wijze waarop de adviezen tot stand komen. Een voorbereiding in het ambtelijke kernteam, gevolgd door discussie in de gebiedscommissie vinden zij prima werken. Maar dit is niet voor alle commissieleden genoeg. Zo'n aanpak schept ook een zekere afstand, er is weinig gelegenheid om zelf actief met de materie aan de slag te gaan. Daarnaast er is ook behoefte aan een wat gewaagdere aanpak: meer het gesprek aangaan in het gebied, op zoek naar meer vernieuwende ideeën in plaats van steeds aansluiten bij het al bestaande beleid. Dergelijke veranderingen in de aanpak zouden ook kunnen helpen om te komen tot meer concreetheid in de adviezen. Dergelijke veranderingen in de aanpak zullen wel meer tijd vragen van de commissieleden. In diverse gesprekken was te horen dat dit een knelpunt zou zijn.

Andere activiteiten van de commissie en mogelijke verbeterpunten
Zoals uit tabel 1 blijkt vormt kennisuitwisseling over en bespreking van onderwerpen die relevant zijn voor Laag Holland na advisering verreweg de grootste activiteit van de commissie. De leden hechten hier veel waarde aan en zijn tevreden over hoe deze activiteit wordt ingevuld.

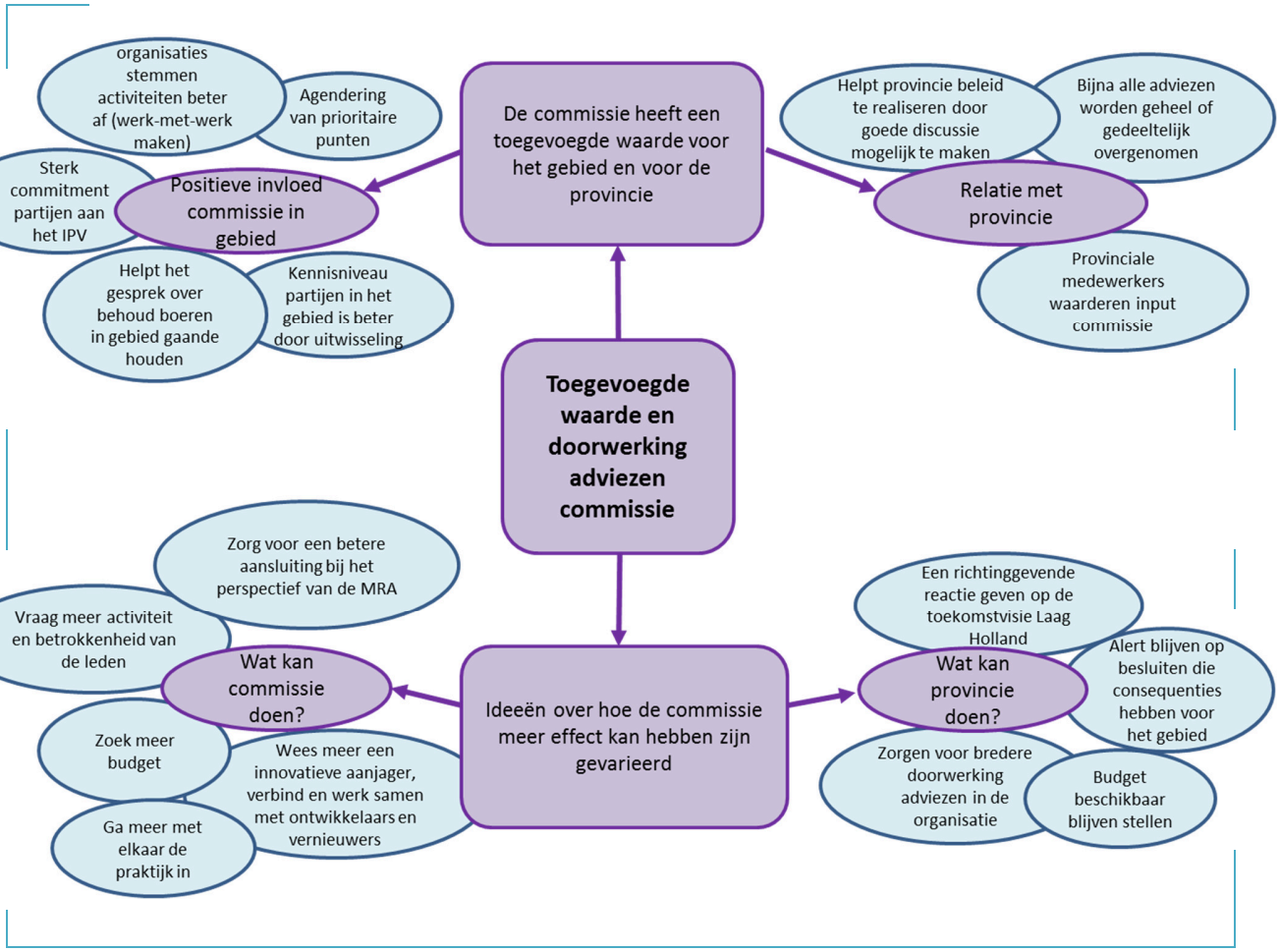
Over de invulling van de activiteit 'Programmering van projecten' zijn in de interviews verschillende geluiden te horen. Over het belang van de ondersteuning van de commissie voor het Innovatieprogamma Veen is iedereen het eens. Ook een project als Amsterdam Wetlands wordt waardevol gevonden. Door de afbouw van het budget van de commissie neemt de programmering van projecten inmiddels een kleine plaats in in het werkpakket van de commissie. Circa de helft van de geinterviewde commissieleden vindt dat terecht, maar in andere interviews komt een behoefte aan meer concrete activiteiten naar voren: de commissie moet "meer doen en minder praten". Men wil concrete projecten of andere activiteiten uitvoeren die in het gebied leiden tot andere functies of meer kwaliteit. Of vernieuwende projecten uitvoeren, experimenten gericht op beleidsvernieuwing in plaats van uitsluitend het bestaande beleid faciliteren.

Ook over de invulling van de activiteit 'Draagvlak creëren in het gebied' uit de oorspronkelijke opdracht van de gebiedscommissie lopen de meningen uiteen. Drie geïnterviewden vinden dat het creëren van draagvlak bij de bewoners voor o.a. het beleid in de Agenda Groen geen taak meer is voor de commissie. Dit hoort volgens hen thuis bij gemeenten en terreineigenaren en –beheerders. De commissie hoeft vanuit dat oogpunt dus niet 'naar buiten'. Een gelijk aantal andere geïnterviewden constateert dat het betrekken van bewoners heel lastig is, o.a. om dat 'Laag Holland' niet echt leeft onder de bewoners. Tenslotte menen eveneens drie geïnterviewden dat de commissie meer gebruik zou moeten maken van de talenten en ideeën van bewoners en bedrijven in het gebied. Of de eigen ideeën eens zou moeten toetsen bij inwoners voordat ze advies aan de provincie uitbrengt. Ook wordt genoemd dat de commissie moet blijven zoeken

naar manieren om in gesprek te blijven met de mensen die in het gebied wonen en recreëren. Dit alles vraagt om een commissie die actief en op creatieve manieren een verbinding met het gebied legt en dus wel naar buiten gaat, maar niet uitsluitend gericht op het creëren draagvlak voor beleid.

Tenslotte meent een geïnterviewde dat de commissie zou moeten overwegen om een grotere rol te spelen bij het realiseren van meer groen in grotere aaneengesloten gebieden in Laag Holland.

4. Hebben de adviezen en activiteiten van de commissie voldoende toegevoegde waarde en doorwerking?

Toelichting

Toegevoegde waarde gebiedscommissie voor het gebied
In het algemeen zijn de commissieleden van mening dat de aanwezigheid van de gebiedscommissie een merkbare, zij het bescheiden, betekenis heeft voor het gebied. De gebiedscommissie draagt eraan bij dat voor het gebied belangrijke ontwikkelingen op de beleidsagenda komen. De verschillende partijen in het gebied hebben meer begrip voor elkaar en stemmen hun werkzaamheden beter op elkaar af. Hun gezamenlijk kennisniveau is hoger door de uitwisseling in de gebiedscommissie. De combinatie van bestuurders en ngo´s is hiervoor cruciaal. Bestuurlijke overleggen in het gebied (inclusief de MRA) missen een concrete handelingskracht die de gebiedscommissie door haar samenstelling in potentie wél heeft.

Ook op projectniveau is de meerwaarde zichtbaar. Een geïnterviewde meent dat het commitment aan het IPV nooit zo sterk geweest zou zijn als bijvoorbeeld de provincie alleen geprobeerd zou hebben een dergelijk programma van de grond te tillen.

Eén geinterviewde ziet een bijzondere waarde van de commissie voor het gebied: "De gebiedscommissie is de gebiedsidentiteit, zij is het bewustzijn van het gebied. Als de commissie er niet meer is, verdwijnt Laag Holland als gebiedseenheid". Het is natuurlijk de vraag hoe belangrijk deze gebiedsidentiteit is. In de interviews is naar voren gebracht dat zelfs in de tijd dat Laag Holland nog een Nationaal landschap was, het altijd moeilijk is gebleken om de inwoners van het gebied zich onderdeel te laten voelen van het geheel. De deelgebieden waaruit Laag Holland bestaat zijn erg verschillend en zijn voor het betrekken van bewoners belangrijker.

Toegevoegde waarde voor commissieleden
De gebiedscommissie heeft een toegevoegde waarde voor de commissieleden. Het gaat dan vooral om mogelijkheid om in de vergaderingen direct uit te wisselen met andere commissieleden en om ook buiten de vergaderingen gebruik te kunnen maken van het netwerk dat de commissie vormt.

Toegevoegde waarde gebiedscommissie voor de provincie
"Zonder de gebiedscommmissie zou er in het gebied meer herrie in de tent zijn". Zo verwoordt een geinterviewde het belang van het goede gesprek tussen partijen dat in de gebiedscommissie plaatsvindt. Dit vergemakkelijkt het uitvoeren van beleid door de provincie aanzienlijk. Doordat er via het secretariaat een nauwe relatie is met het ambtelijk apparaat van de provincie, wordt de commissie actief om advies gevraagd en komen vrijwel alle adviezen ook daadwerkelijk in beleidsdocumenten, regelingen e.d. terecht. In de uitgevoerde bureaustudie werd dit zichtbaar in o.a. nota's van beantwoording bij stukken waarop de commissie advies heeft uitgebracht. In de gesprekken met provinciale medewerkers kwam naar voren dat men de commissie ziet "als ogen en oren in het gebied". "Zo'n gebiedscommissie is reuzehandig om gebiedskennis te ontsluiten", merkte een medewerker op. Een medewerker die betrokken was bij een gesprek met de commissie over de nieuwe ruimtelijke verordening stelde: "de commissie had een terechte zorg over de voorgenomen statuswijziging van het gebied. Het is goed dat zij onze aandacht vroegen voor de mogelijke consequenties daarvan." Soms moet de commissie wel moeite doen om de provincie te overtuigen. Dit was het geval bij een discussie over het behoud van de vaarvergoedingen in 2013. Pas in het voorjaar van 2017 heeft hierover definitieve besluitvorming plaatsgevonden.

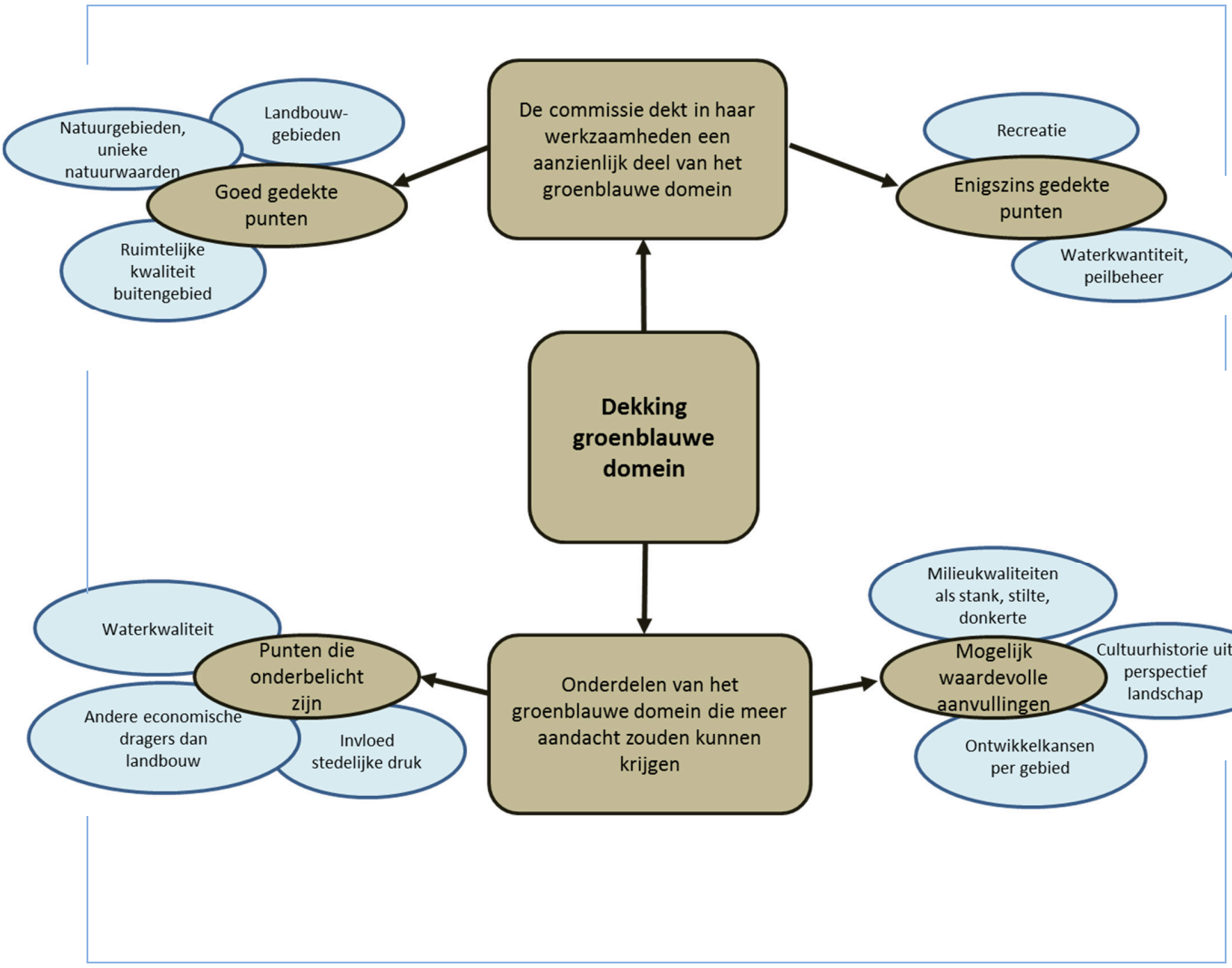
Wat kan de commissie doen om meer effect te hebben?
Tijdens de interviews zijn verschillende mogelijkheden naar voren gebracht hoe de commissie meer effect in het gebied zou kunnen hebben. Sommige geïnterviewden zien een meer actieve gebiedscommissie voor zich, waarvan de leden vaker bij elkaar komen en/of zelf actief aan onderwerpen werken al dan niet in subwerkgroepjes met een eigen beperkt budget. Actiever kan ook betekenen dat men meer met elkaar de praktijk in gaat. Eén geïnterviewde was van mening dat dit veel effectiever is om verschillende visies dichter bij elkaar te brengen dan uitsluitend stukken lezen. Buiten wordt het duidelijker. 'Buiten' staat ook centraal bij het advies van enkele geïnterviewden om als commissie meer verbindingen te leggen met ontwikkelaars en vernieuwers in het gebied zelf. De commissie zou zich meer als verbinder op kunnen stellen tussen initiatieven in het gebied en zo een innovatieve aanjager kunnen worden. Al dit soort activiteiten kan bijdragen aan een verbetering van de kwaliteit van de adviezen van de commissie. Maar het vraagt ook meer budget dan nu beschikbaar is. Het huidige budget komt

voort uit de afspraken in de samenwerkingsovereenkomst en wordt opgebracht door een deel van de leden van de gebiedscommissie. De suggestie wordt gedaan dat eens onderzocht zou kunnen worden of de commissie niet slimmer gebruik kan maken van bestaande onderzoeksbudgetten, zoals bij bv. de WUR.

Ook een betere aansluiting met de MRA kan mogelijk bijdragen aan meer effect van de commissie in het gebied. Hierop wordt nader ingegaan in paragraaf 2.5. Ook bij de zoektocht naar mogelijkheden voor meer budget voor activiteiten kan het nuttig zijn naar de MRA te kijken. Zo is er sprake van de vorming van een streekfonds voor de MRA. In het PRES, onderdeel van de MRA, vindt financiering plaats voor bijvoorbeeld innovatie van nieuwe bedrijfsvormen.

Wat kan de provincie doen om eraan bij te dragen dat de commissie meer effect heeft in het gebied?
In het algemeen geldt dat de gebiedscommissie om advies gevraagd wordt voor beleidsonderwerpen die ertoe doen voor het gebied. Maar soms glipt er iets tussendoor. Zo sprak een geïnterviewde zijn verbazing uit over het feit dat de commissie niet om advies was gevraagd over het nieuwe Ervenbesluit van de provincie. Dit besluit heeft naar mening van de geïnterviewde belangrijke consequenties voor het aanzien van het gebied. Een andere geïnterviewde noemt het uitblijven van een richtinggevende reactie van de provincie op de Toekomstvisie Laag Holland als belemmerend voor verdere discussies hierover in de commissie. Voor de commissie is niet goed navolgbaar wat er op dit moment met de reactie gebeurt. Verder gaf een geïnterviewde aan de indruk te hebben dat de adviezen en inzichten van de commissie een bredere doorwerking zouden kunnen hebben binnen de provinciale organisatie dan nu het geval is. Tenslotte blijkt uit diverse opmerkingen van commissieleden dat men het niet gewenst vindt dat het budget van de commissie nog lager wordt. De handelingsmogelijkheden van de commissie (o.a. ruimte voor experimenten) worden dan te beperkt, wat de toegevoegde waarde van de commissie voor het gebied vermindert. De provincie is één van de partijen die bijdraagt aan het budget.

5. Dekt de commissie in haar werkzaamheden het groenblauwe domein volledig, of zijn er nog hiaten?

Toelichting

Goed gedekte punten
De commissieleden zijn het erover eens dat het groenblauwe domein het hele buitengebied van Laag Holland beslaat. Landbouwgebieden en natuurgebieden krijgen hierin de meeste aandacht. Ook is er voldoende aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit. De gedefinieerde kernwaarden, in augustus 2016 opnieuw geformuleerd in het document Toekomst Laag Holland (NLLH 2016-4), vormen een goede leidraad hierin.

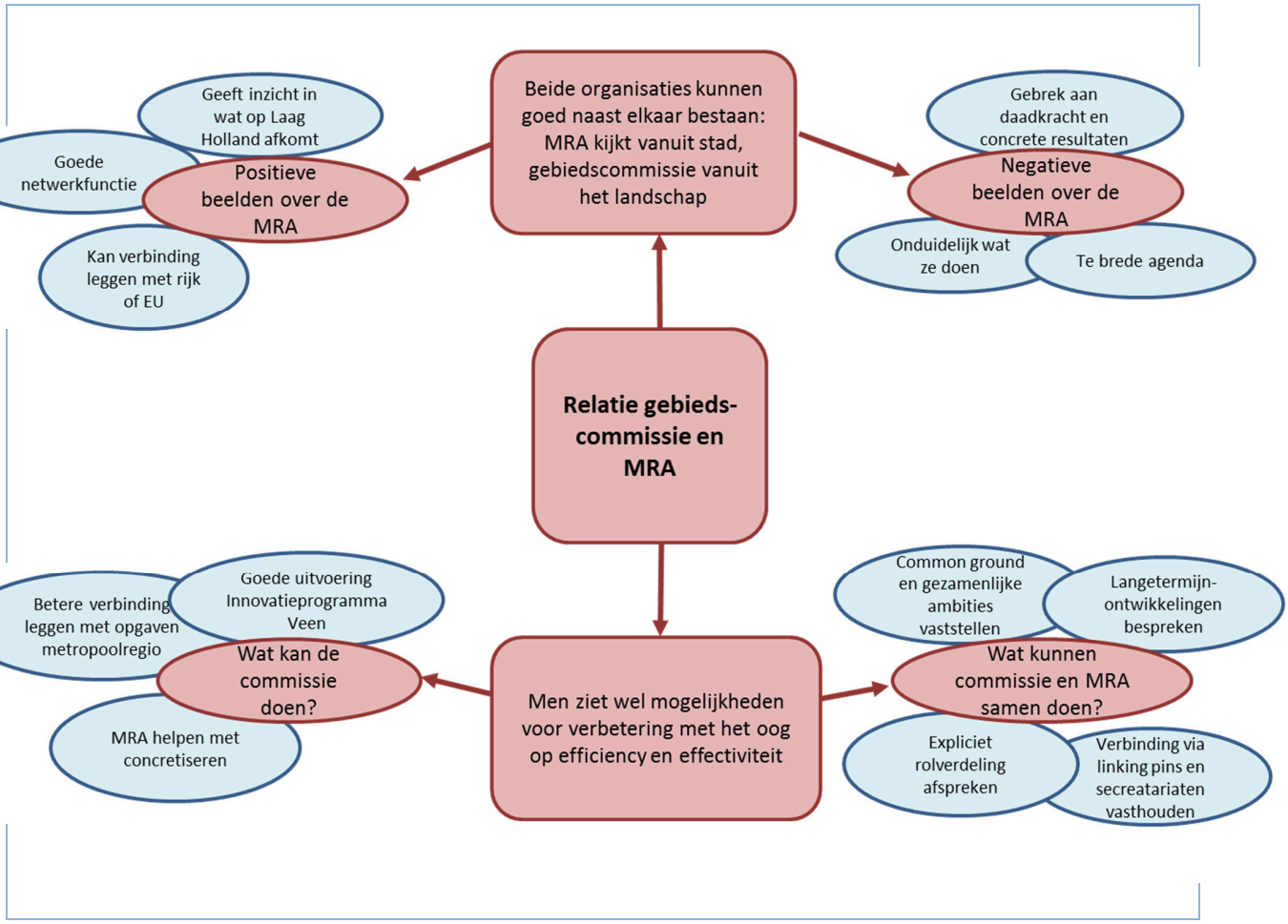
Enigszins gedekte punten
Het onderwerp recreatie staat af en toe op de agenda van de gebiedscommissie, o.a. in de vorm van het Bureau Toerisme Laag Holland. Over de vraag of de commissie wel aandacht moet besteden aan dit onderwerp en zo ja, hoeveel dan, lopen de meningen uiteen. Ruim de helft van de geïnterviewde commissieleden vindt dat recreatie bij het werkterrein van de commissie hoort, omdat het behoort tot de gebiedseigen functies en onderdeel vormt van de economie van het landelijk gebied. Eén geïnterviewde maakt hierbij de kanttekening dat dit dan wel om recreatie moet gaan die afhankelijk is van de groenblauwe kwaliteit. Een andere geïnterviewde vindt recreatie een zaak van de recreatieschappen, de commissie zou zich daar niet mee moeten bezighouden omdat dan aan verschillende bestuurlijke tafels over hetzelfde gesproken wordt.

Door enkele geïnterviewden wordt opgemerkt dat water in het algemeen nog te weinig aandacht krijgt op de agenda van de commissie. Het aspect waterkwantiteit krijgt daarbij nog het meeste aandacht en is daarmee enigszins gedekt.

Punten die onderbelicht zijn
Het aspect waterkwaliteit, waaronder het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de landbouw, wordt enkele malen genoemd als onderdeel van het groenblauwe domein dat enigszins onderbelicht is in de commissie. Ook vindt een geïnterviewde dat het accent in de commissie erg op de landbouw als economische drager van het gebied ligt. De commissie zou meer aandacht kunnen besteden aan het verkennen van de mogelijkheden van andere economische dragers voor het gebied, zoals recreatie. De veronderstelling is nu dat de landbouw het wel blijft dragen. De invloed van de stedelijke druk op het buitengebied komt volgens sommigen ook niet voldoende aan bod. Daaronder verstaat men dan bijvoorbeeld de mogelijke invloed van rode ontwikkelingen aan de randen van Laag Holland op de kernkwaliteiten van het landschap (bv. stedelijke ontwikkeling van Purmerend). Ook de toename van de recreatieve druk vanuit de stad is een punt dat meer aandacht mag krijgen.

Mogelijk waardevolle aanvullingen
Milieukwaliteiten als stank, stilte en donkerte behoren nu niet tot de kernkwaliteiten van Laag Holland. Deze factoren hebben wel invloed op de beleving van het gebied en zouden daarom aldus één van de geïnterviewden de aandacht van de commissie verdienen. Alhoewel de Omgevingswet hier mogelijk ook soelaas kan gaan bieden. Eén van de geïnterviewden brengt cultuurhistorie uit perspectief van het landschap naar voren als punt dat meer aandacht zou moeten krijgen. De cultuurhistorie is wel opgenomen in de kernwaarden voor Laag Holland en heeft onlangs aandacht gekregen in de vorm van het ervenhandboek. Maar mogelijk kan eens besproken worden of er vernieuwende mogelijkheden zijn om (nog) meer te doen met de cultuurhistorische waarden in het gebied.
Tenslotte merkt een geïnterviewde op dat de onderdelen van het groenblauwe domein in de commissie te veel voor het gebied als geheel worden besproken. Er zou meer aandacht moeten zijn voor deelgebieden: “Het zou verstandig zijn om op gebiedsniveau (dus voor deelgebieden van Laag Holland) te bepalen wat de ontwikkelkansen zijn. Anders blijft het een strijd, omdat het wringt tussen een aantal functies”. Het maken van keuzes per gebied is een punt dat ook in de Visie Laag Holland naar voren komt.

6. Hoe verhouden de activiteiten van de gebiedscommissie zich tot die van de MRA en zijn er verbeteringen mogelijk met het oog op effectiviteit en efficiency?

Toelichting

In het algemeen is het beeld bij de geïnterviewden dat er een duidelijk verschil is tussen de gebiedscommissie Laag Holland en de MRA. De MRA redeneert vanuit de ontwikkeling van de stad, de gebiedscommissie kijkt vanuit het landschap naar Laag Holland. Er zijn geen grote zorgen over overlap van werkzaamheden, beide organisaties kunnen naast elkaar bestaan.

Beelden over de MRA
Enkele geïnterviewden zeggen geen goed zicht te hebben op wat de MRA nu precies inhoudt of doet. Degenen die wel een beeld hebben van wat de MRA doet, of er direct bij betrokken zijn, geven aan dat er naar hun idee tot nu toe weinig concrete resultaten zijn geboekt. Eén geïnterviewde merkt op dat het gebrek aan concrete resultaten wellicht samenhangt met het feit dat er alleen bestuurders zitting hebben in de MRA. Dit sluit aan bij het eerder genoemde idee

dat de kracht van de gebiedscommissie voor een deel voortkomt uit het feit dat er niet alleen bestuurders maar ook ngo's in deelnemen. Het opstellen van het Actieprogramma Metropolitaan landschap wordt als een verbetering op het punt van concrete acties genoemd. Een andere mogelijke zwakte die genoemd wordt door een geïnterviewde is de breedte van de agenda van de MRA. Volgens deze geïnterviewde betekent een brede agenda dat veel mogelijk is, maar dit kan ook leiden tot weinig focus en het blijven zweven in algemeenheden. De brede agenda heeft naar de mening van deze persoon ook een positieve kant. Zo kan de secretaris van het MRA-overleg over het Metropolitane landschap door de brede agenda onmogelijk overal bovenop zitten. Dit betekent dat de leden elkaar veel meer zelf moeten opzoeken om zaken gedaan te krijgen die bij de gebiedscommissie allemaal door de secretaris worden opgelost. Het effect hiervan is dat de netwerkfunctie bij dit overleg heel goed vorm krijgt. Een ander positief beeld over de MRA dat naar voren is gebracht in de interviews is dat de activiteiten van de MRA inzicht geven voor de gebiedscommissie in wat er op Laag Holland afkomt in de toekomst. Daarnaast wordt gesteld dat de MRA beter in staat is om bijvoorbeeld gezamenlijk met andere steden onderwerpen voor te leggen aan het rijk of de EU. Als voorbeeld wordt genoemd de bespreking in de EU van de positie van natte teelten.

Mogelijkheden voor verbetering
In het algemeen is men tevreden met de huidige verbinding tussen de gebiedscommissie en de MRA door middel van 'linking pins', dat wil zeggen personen die in beide overleggen deelnemen (zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau is dit zo geregeld). Dit draagt bij aan de efficiency van beide overleggen: het voorkomt dubbel werk en informatie wordt zo gemakkelijk overgedragen van het ene naar het andere overleg. Ook het goede contact tussen beide secretarissen draagt bij aan de efficiency.

Hoewel de geïnterviewden niet ontevreden zijn over de huidige taakverdeling tussen de MRA en de gebiedscommissie en zij weinig overlap zien, ziet men ook wel mogelijkheden voor verbetering vanuit het oogpunt van effectiviteit. De huidige rolverdeling is op natuurlijke wijze gegroeid. Sommige geïnterviewden menen dat het wellicht tijd is om ook eens expliciet over de rolverdeling te praten en daar afspraken over te maken, om zo tot een efficiëntere en effectievere inzet van beide overleggen te komen. Daarbij zou dan nadrukkelijk ook vastgesteld moeten worden wat er 'common groud' is en welke gezamenlijke ambities men daarvoor wil nastreven. Dit zou moeten gebeuren in het licht van de langetermijnontwikkelingen die men voorziet, vanuit het perspectief van de stad en vanuit het perspectief van het landschap.

Het belangrijkste gedeelde werkgebied van de MRA en de gebiedscommissie is het behoud van de veenweidegebieden. Het Innovatieprogramma Veen (IPV) is opgenomen in het Actieprogramma Metropolitaan Landschap. Een goede uitvoering van het IPV draagt zo bij aan de effectiviteit van zowel de gebiedscommissie als de MRA. Het IPV is tevens een mooi voorbeeld van hoe de gebiedscommissie de MRA kan helpen haar resultaten te concretiseren. Het zou interessant zijn te onderzoeken of dit voor meer onderwerpen zo kan werken.

De gebiedscommissie kan zelf bijdragen aan een verbetering van de effectiviteit door meer pro-actief te adviseren over de opgaven die zij vanuit de metropolitane ontwikkeling op het landschap af zien komen. Uitspraken van geïnterviewden op dit gebied die illustreren waaraan hierbij gedacht kan worden zijn o.a.:

- *"Beperk je niet tot de kernkwaliteiten, maar neem ook de kwaliteit 'veilig bewoonbaar' mee. Die is vanuit de optiek van de stad Amsterdam zeer belangrijk."*

- *"Denk als gebiedcommissie minder vanuit agrarisch perspectief (Laag Holland als productielandschap) en meer vanuit het perspectief van de metropoolregio (Laag Holland als consumptielandschap)"*
- *"Ik zou graag randvoorwaarden geformuleerd willen zien vanuit het landschap over de wijze waarop we grote opgaven als duurzame energie en de woningbouwopgave kunnen realiseren."*

7. Conclusies en aanbevelingen

Op basis van de voorgaande hoofdstukken zijn 5 conclusies met bijbehorende aanbevelingen geformuleerd. Deze kunnen de basis vormen voor het gesprek in de commissie en tussen de commissie en de provincie als opdrachtgever van de commissie over de toekomst van de gebiedscommissie Laag Holland. Deze gesprekken moeten gevoerd worden ter voorbereiding op de gesprekken over het eventueel sluiten van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst.

Het algemene beeld dat uit de quickscan naar voren komt is dat de gebiedscommissie Laag Holland praktisch gezien goed functioneert en een toegevoegde waarde heeft voor zowel het gebied als de provincie. Er zijn wel diverse mogelijkheden om het functioneren van de commissie binnen haar huidige rol te verbeteren. In het kader van de gesprekken over een eventuele nieuwe samenwerkingsovereenkomst kan de huidige invulling van de gebiedscommmissie als uitgangspunt genomen worden, maar er is ook voldoende aanleiding om vanuit het sturingsidee van netwerkend samenwerken in de toekomst een actievere en meer praktisch uitvoerende rol voor de commissie te bespreken.

De conclusies en aanbevelingen zijn hieronder zoveel mogelijk gekoppeld aan de onderzoeksvragen. Bij de aanbevelingen wordt een onderscheid gemaakt tussen aanbevelingen voor de gebiedscommissie en aanbevelingen voor de provincie.

Onderzoeksvraag 1: Functioneren van de gebiedscommissie

Conclusie 1a: ***De gebiedscommissie Laag Holland functioneert goed, maar is wel kwetsbaar door een sterke afhankelijkheid van de voorzitter en secretaris.***

De gebiedscommissie heeft een zakelijke aanpak, met goed voorbereide vergaderingen waarin in het algemeen goed tot besluiten gekomen wordt. De goede invulling van de rollen van de secretaris en voorzitter vormen hierin een grote succesfactor, naast de goede onderlinge sfeer in de gebiedscommissie en de bereidheid van de leden om te luisteren naar elkaars belangen. De actieve bijdrage van de commissieleden is echter beperkt.

Aanbevelingen voor de commissie:

C1: Stimuleer een meer actieve rol en grotere betrokkenheid van de commissieleden bij de adviezen en andere activiteiten van de commissie.

Dit draagt bij aan het verminderen van de kwetsbaarheid van de commissie, doordat de afhankelijkheid van voorzitter en secretaris minder wordt. Daarnaast kan het leiden tot een betere kwaliteit van de adviezen. Er zijn verschillende mogelijkheden, o.a.:

- Organiseer aparte besprekingen voor deelonderwerpen die om verdieping vragen, waarin meer tijd is voor discussie. Varieer met de daarin gebruikte werkvormen en probeer daarmee meer gezamenlijk tot oplossingsrichtingen te komen die in het advies van de commissie kunnen worden verwerkt.
- Maak commissieleden trekker voor deelonderwerpen, eventueel inclusief een eigen werkgroep indien het onderwerp daarom vraagt. De commissieleden rapporteren over de voortgang in de commissievergaderingen. Een dergelijke werkwijze wordt met succes toegepast bij o.a. de Greenport Aalsmeer.
- Ga meer met elkaar het veld in om onderwerpen in de praktijk te bekijken.

In de commissie kunnen de mogelijkheden verder verkend worden en kan met elkaar besproken worden wat mogelijk en realistisch is gezien de beschikbare tijd en het budget.

Conclusie 1b: ***De secretaris van de commissie vervult drie rollen, die tot nu toe goed gescheiden blijven, maar deze rolcombinatie en het feit dat de secretaris afkomstig is van één van de partijen vormt een potentieel kwetsbaar punt voor de commissie.***

De secretaris van de commissie vervult op dit moment drie rollen: ambtelijke vertegenwoordiging van de provincie in de commissie, uitvoering van het secretariaat van de commissie en het ambtelijk verwerken, voorleggen aan GS en beantwoording van GS van een deel van de adviezen van de commissie. Alle geïnterviewde commissieleden zijn tevreden over de wijze waarop de secretaris op dit moment deze rollen vervult en gescheiden houdt. Het feit dat dit tot nu toe goed gaat hangt sterk samen met de persoonlijke kwaliteiten van de huidige secretaris en het vertrouwen dat de commissie in hem stelt. Dit betekent echter ook dat er risico's kunnen ontstaan zodra er sprake is van een personele wisseling.

Dat de rol van secretaris door één van de belanghebbende partijen wordt vervuld, is op zich niet ongebruikelijk en heeft ook praktische voordelen, zoals een snelle inbreng van adviezen van de commissie in de provinciale organisatie en tijdige signalering van relevante agendapunten. Duidelijke procedures, bijvoorbeeld voor agendering, kunnen ervoor zorgen dat keuzes in open discussie met elkaar worden gemaakt en niet door de secretaris alleen.

Aanbevelingen voor de commissie:

C2: Bespreek met elkaar of er behoefte is aan nadere afspraken om potentiële risico's van de huidige invulling van het secretariaat te verminderen en geef hier zo nodig invulling aan.
Te denken valt bv. aan procedurele afspraken over de wijze van agenderen.
Bij een bespreking van in de commissie gehanteerde procedures zou overigens ook de besluitvorming over financiële zaken meegenomen kunnen worden: niet alle partijen dragen financieel bij. Wat gebeurt er als men het niet eens is over de besteding van het budget, tellen alle stemmen dan even zwaar? Of dit onderwerp relevant is hangt ook af van hoe de nieuwe samenwerkingsovereenkomst eruit gaat zien (deelnemende partijen en financiële afspraken).

Onderzoeksvraag 2: Activiteiten commissie in haar diverse rollen

Conclusie 2: ***De gebiedscommissie is sterk in het geven van gedegen, door alle leden gedragen adviezen, maar kan zich verbeteren op de aspecten concreetheid, vernieuwing en het benutten van kennis en vaardigheden van de bewoners en gebruikers van het gebied.***

De gebiedscommissie voert haar huidige taken, waarin het accent op advisering van de provincie ligt, naar de mening van de betrokken partijen (inclusief de provincie) goed uit. Zij stelt zich echter ook wat afwachtend en bescheiden op ten aanzien van de ontwikkelingen die voor het gebied gewenst zijn. Een deel van de leden vindt dit prima, maar een ander deel wil meer vernieuwing en concrete actie. Voor een deel zou dit al bereikt kunnen worden door een meer actieve inzet van de commissieleden zoals aanbevolen bij conclusie 1. De hieronder genoemde aanbevelingen zijn aanvullend hierop.

Aanbevelingen voor de commissie:

C3: Geef voorrang aan het geven van een zo concreet en scherp mogelijk advies boven het geven van een meer abstract door iedereen gedragen advies (compromis).
Bij adviezen waarover de meningen sterk uiteen lopen kan het voor de provincie meer behulpzaam zijn om inzicht te geven in de concrete discussiepunten die onder het advies

liggen, dan dat er een in abstracte termen alle meningen afdekkend advies wordt afgegeven. De eerstgenoemde wijze van adviseren geeft de provincie meer aanknopingspunten over de reacties en discussies die zij kan verwachten bij de uitvoering van het beleid waarvoor zij advies had aangevraagd. Het verwoorden van de verschillen kan de commissie zelf ook meer inzicht geven in de betreffende vraagstukken, doordat deze verschillen niet meer worden 'weggeschreven'. Meer het veld in gaan om concrete situaties te bekijken en meer actief aan de slag zijn met vraagstukken (zie ook aanbeveling C1) kan daarbij wellicht maken dat de meningen in commissie minder ver uiteen komen te liggen, waardoor gemakkelijker tot scherpere adviezen gekomen kan worden, met minder mitsen en maren. Al zullen verschillen in mening en belang uiteraard altijd blijven voorkomen.

C4: Onderzoek en bespreek hoe in de werkwijze bij het opstellen van adviezen en het eventueel initiëren van projecten meer ruimte kan worden gemaakt voor het benutten van vernieuwende ideeën en initiatieven die in het gebied leven.

De aandacht van de commissie voor vernieuwing concentreert zich nu vooral op het Innovatieprogramma Veen, waarbij het accent ligt op agrarisch gebruik en natuur. Interessante andere invalshoeken waarin naar mogelijkheden voor vernieuwing kunnen worden gezocht in combinatie met het betrekken van bewoners en gebruikers zijn andere economische dragers dan landbouw (met name recreatie) en het uitwerken van ontwikkelkansen per gebied.

C5: Voer het gesprek in de commissie over de gewenste rol voor de komende samenwerkingsperiode en houd daarbij ook de optie open om meer richting uitvoering en concrete projecten te verschuiven.

De eerder genoemde aanbevelingen kunnen allemaal worden uitgevoerd binnen de huidige taakstelling van de commissie. Het is echter ook belangrijk dat de commissie, en daarbinnen ook de provincie, zich bezint op de richting waarin de commissie zich zou moeten ontwikkelen voor de komende samenwerkingsperiode. Blijft de commissie in hoofdzaak een adviserend orgaan voor de provincie, of gaat zij een grotere rol spelen in het mede uitvoering geven aan de benodigde veranderingen in het gebied? Vanuit de provincie bezien past de eerste optie bij een sturingswijze waarin de provincie een regisserende rol vervult en voornamelijk zelf sturend is in de doelen. De provincie start dan bijvoorbeeld uitvoeringsprojecten en processen op die bestaan naast de gebiedscommissie, waarover de gebiedscommissie advies wordt gevraagd. De tweede optie past beter bij een samenwerkende provincie, waarin de doelen gezamenlijk worden bepaald. Cruciaal voor het zinvol voeren van dit gesprek is een richtinggevende reactie van de provincie op de Toekomstvisie Laag Holland van de gebiedscommissie. Het is belangrijk dat de provincie op korte termijn met een reactie op de Toekomstvisie komt, zodat de commissie de benodigde vervolgdiscussies kan voeren.

C6: Onderzoek of het mogelijk is andere financieringsbronnen te benutten.

Ook wanneer gekozen wordt voor continuering van de huidige rol van de gebiedscommissie, is het wenselijk dat er meer financiële ruimte is voor bijvoorbeeld enige financiële armslag voor eventueel te vormen werkgroepjes, het experimenteren met oplossingen, het geven van een projectmatig vervolg aan adviezen etc. In de interviews zijn enkele zoekrichtingen voor mogelijke financieringsbronnen genoemd, zoals onderzoeksbudgetten van bestaande onderzoeksinstellingen (o.a. WUR) of mogelijkheden voor samenloop met projecten van de MRA of met programma's van de provincie zoals die voor waterrecreatie, vrijetijdseconomie of toekomstige programma's onder de Omgevingsvisie.

Aanbevelingen voor de provincie:

P1: Geef op korte termijn een richtinggevende reactie op de Toekomstvisie van de gebiedscommissie Laag Holland en betrek daarin ook de visie van de provincie op de gewenste rol van de gebiedscommissie bij de realisering van opgaven in het gebied.

Onderzoeksvraag 3: Toegevoegde waarde en doorwerking adviezen commissie

Conclusie 3: De commissie heeft een bescheiden toegevoegde waarde in het gebied, waarbij nog wel verbetermogelijkheden aanwezig zijn. De commissie is ondersteunend aan het beleid van de provincie.

Door agendering van belangrijke problemen en het verbeteren van de onderlinge samenwerking van de betrokken partijen heeft de gebiedscommissie een bescheiden toegevoegde waarde in het gebied. Als 'ogen en oren' van de provincie in het gebied maakt zij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid door de provincie gemakkelijker. Mogelijkheden voor de commissie om meer effect te hebben in het gebied die in het onderzoek naar voren zijn gebracht hebben te maken met een meer actieve opstelling van de commissie zowel intern (zoals ook is aangegeven bij conclusie 1) als naar de buitenwereld. Een meer actieve opstelling naar de buitenwereld kan betekenen dat de commissie deze buitenwereld meer betrekt bij haar adviezen. Maar de commissie zou ook een actieve rol kunnen spelen als verbinder tussen initiatieven in het gebied.

De provincie kan bijdragen aan toegevoegde waarde van de commissie door snelle en adequate reacties te geven op de adviezen van de commissie en te zorgen voor een bredere doorwerking van de adviezen en inzichten van de commissie binnen de ambtelijke organisatie dan nu het geval is.

Aanbevelingen voor de commissie:

C7: Bespreek de mogelijkheden voor de commissie om bewoners en gebruikers van het gebied meer te betrekken bij haar adviezen en/of om meer op te treden als verbinder tussen initiatieven in het gebied Laag Holland.
De gebiedscommissie zou hiermee de kwaliteit van haar adviezen kunnen verbeteren en/of een innovatieve aanjager in het gebied kunnen worden, met een bredere focus dan uitsluitend het Innovatieprogramma Veen.

Aanbevelingen voor de provincie:

P2: Onderzoek wat de mogelijkheden zijn om meer provinciale medewerkers meer doorlopend bij het beleid voor Laag Holland te betrekken.
Dit kan bijvoorbeeld door het instellen van een vaste interne werkgroep die de secretaris regelmatig kan raadplegen voor feedback. Het op meer permanente basis betrekken van ambtenaren uit relevante beleidsvelden bij de problemen en ontwikkelingen in Laag Holland draagt bij aan een meer integrale benadering van het gebied. Een positieve ontwikkeling op dit punt is dat de veenweideproblematiek één van de aandachtspunten is binnen de Omgevingsvisie die de provincie op dit moment ontwikkelt.

Onderzoeksvraag 4: Dekking groenblauwe domein

Conclusie 4: ***Natuur en landbouw krijgen voldoende aandacht in de gebiedscommissie. Waterkwantiteit en -kwaliteit en recreatie verdienen een sterkere invulling.***

In de gebiedscommissie is in principe ruimte voor alle genoemde onderwerpen, maar in de praktijk gaat de meeste aandacht uit naar natuur en landbouw. Waterkwantiteit en – kwaliteit vormen de basis voor beide activiteiten en zijn sterk gelinkt aan de kernproblematiek van Laag Holland (de veenweideproblematiek) en verdienen daarom meer aandacht dan ze tot nu toe krijgen.

Met het oog op de verwachte toename van de recreatiedruk in de MRA-regio wordt het thema recreatie in de toekomst ook in Laag Holland belangrijker. Zowel vanuit ruimtelijk opzicht (de invloed van recreatie op het landschap) als vanuit economisch oogpunt (het zoeken naar andere economische dragers voor het gebied dan de landbouw). De provincie Noord-Holland ontwikkelt op dit moment een programma Vrijetijdseconomie. Daarin is veel aandacht voor de balans tussen de groei van het aantal bezoekers in gebieden en de draagkracht van de gebieden.

Aanbevelingen voor de commissie:

C8: Geef op de agenda van de commissie voorrang aan waterkwantiteit- en kwaliteit en de economische en ruimtelijke aspecten van recreatie in Laag Holland.
Bijvoorbeeld door bij het onderzoeken van de mogelijkheden voor vernieuwing van de aanpak van de werkwijze van de commissie voorrang te geven aan deze thema's.

Aanbevelingen voor de provincie:

P3: Onderzoek in het kader van het programma Vrijetijdseconomie de (economische) potentie van recreatie en toerisme in het gebied Laag Holland.
Belangrijk is dat het gebied Laag Holland daarbij niet alleen benaderd wordt vanuit het oogpunt van landschapsbescherming, maar dat ook op een vernieuwende wijze aandacht wordt besteed aan de ontwikkelpotentie van het gebied voor recreatie en toerisme.

Onderzoeksvraag 5: Relatie gebiedscommissie en MRA

Conclusie 5: ***De gebiedscommissie Laag Holland en de MRA (met name het onderdeel Metropolitaan Landschap) vullen elkaar goed aan, maar deze aanvullende rollen kunnen nog beter worden uitgenut.***
De aanwezigheid van de gebiedscommissie Laag Holland biedt de MRA een goed bestuurlijk platform om voor dit deel van haar werkgebied tot concrete acties te komen. Deze mogelijkheid wordt op dit moment ook al benut: in het Actieprogramma Metropolitaan Landschap is het IPV van de gebiedscommissie als concrete activiteit opgenomen. Door de gezamenlijke werkvelden en ambities en de onderlinge rolverdeling eens meer expliciet met elkaar te bespreken, kunnen mogelijk nog meer onderwerpen gevonden worden waarop beide overleggen elkaar concreet kunnen versterken en aanvullen.

Aanbevelingen voor de commissie:

C9: Ga het gesprek aan met de MRA over gezamenlijke ambities en rolverdeling en vertaal dit naar concrete activiteiten van de gebiedscommissie.

De gebiedscommissie kan haar effectiviteit én die van de MRA vergroten door bij de uitvoering van haar activiteiten meer de verbinding te leggen met de opgaven van de metropoolregio. Mogelijk geschikte invalshoeken hiervoor zijn:

- De kwaliteit ‘veilig bewoonbaar’. Dit heeft een sterke link met het aspect waterkwantiteit.
- Laag Holland als ‘consumptielandschap’ voor de stad. Dit heeft een sterke link met vernieuwende vormen van gebruik van het landschap, recreatie en toerisme.
- Randvoorwaarden vanuit het landschap voor de energieopgave en de woningbouwopgave.

Bijlage 1 Lijst van geraadpleegde bronnen

Documenten

1. Overzicht tijdlijnen gebiedscommissie Laag Holland (zie onderaan deze bijlage), verstrekt door de secretaris van de gebiedscommissie, met bijbehorende documenten.
2. Adviezen van de gebiedscommissie en indien van toepassing bijbehorende provinciale documenten (zie overzicht in bijlage 3)
3. Actieprogramma Metropolitaan Landschap 2016-2020, vastgesteld door Platform Ruimtelijke Ordening MRA, 30 november 2016.

Interviews en gesprekken

Leden gebiedscommissie

1. Dhr. J.J. de Graeff, voorzitter
2. Mw. L. Wagenaar-Kroon, gemeente Waterland (tevens MRA)
3. Dhr. D. Emmer, gemeente Zaanstad (tevens MRA)
4. Mw. R. Tienkamp, Staatsbosbeheer
5. Dhr. R. Maarschall, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
6. Dhr. S.J. Schenk, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
7. Dhr. S. Akkerman, Milieufederatie Noord-Holland
8. Dhr. S. Hoogendoorn, Agrarische natuurvereniging Water, Land en Dijken

Leden Ambtelijk kernteam

9. Dhr. E. Buijs, gemeente Amsterdam
10. Dhr. O. Steendam, Landschap Noord-Holland

MRA

11. Dhr. M. Bos, secretaris portefeuillehoudersoverleg Metropolitaan Landschap

Provinciale medewerkers

1. Mw. M. Alles, beleidsadviseur, advies Provinciale Ruimtelijke Verordening
2. Mw. S. Klitsie, beleidsadviseur, advies Meerjarenprogramma Groen
3. Dhr. J. Wijkhuizen, beleidsadviseur, advies Snelwegcorridor Amsterdam-Hoorn

Tijdlijnen gebiedscommissie Laag Holland

samenwerkingsovereenkomsten	**instellingbesluit en werkplannen**
	2 april 2013: GS stelt vier gebiedscommissies in, waaronder gebiedscie Laag Holland, met een opdrachtbrief
21 mei 2013: GS besluit de Samenwerkingsovereenkomst Laag Holland 2013-2017 aan te gaan (nota 189763/189778)	
	5 november 2013: gezamenlijke bijeenkomst gebiedscommissies. Gedeputeerde Bond vraagt om advies.
	19 november 2013: gebiedscie LH verstuurt werkplanvoorstel aan PNH (brief NLLH 2013-4)
	19 december 2013: PNH bekrachtigd het werkplan (brief 283323/283328)
11 februari 2014: gedeputeerde Bond tekent namens GS de Samenwerkingsovereenkomst Laag Holland 2013-2017	
17 september 2014: gebiedscie wordt geïnformeerd over besluit PNH tot vermindering financiële bijdrage aan programma's regionale samenwerking miv 2017. Dit raakt aan de Samenwerkingsovereenkomst.	
	21 oktober 2014: PNH vraagt om voorstellen toekomst/vergroting slagkracht gebiedscommissies (brief 478620/478623)
	26 november 2014: gebiedscie verstuurt voorstel aan PNH (brief NLLH 2014-12)
	3 februari 2015: GS besluit gebiedscie LH te continueren en vraagt om eventuele voorstellen tot aanpassing van de opdracht (brief 478620/544796)
	2 april 2015: gebiedscie verstuurt nieuw werkplan (brief NLLH 2015-3)
	23 juni 2015: PNH bekrachtigd het werkplan en voegt er vier onderwerpen aan toe (brief 496459/598513)
3 november 2015: GS besluit over de bezuiniging op programma Laag Holland (nota 672675/693460)	
17 februari 2016: gemeenten en HHNK besluiten in de gebiedscie tot continuering van hun bijdragen	
	24 januari 2017: gebiedscie stuurt de evaluatie van het werkplan uit 2005 op naar PNH en doet tevens een voorstel voor het werkplan 2017-2019 (brief 2017-1)
	16 maart 2017: het werkplanvoorstel wordt besproken met gedeputeerde Tekin in een gezamenlijke vergadering
31 december 2017: De Samenwerkingsovereenkomst Laag Holland eindigt.	

Bijlage 2 Interviewvragen

Interviews Quickscan gebiedscommissie Laag Holland

Vragenlijst voor leden gebiedscommissie en leden kernteam

Rol in de gebiedscommissie / kernteam

1. Sinds wanneer bent u lid van de gebiedscommissie/kernteam?
2. Hoe is uw rol als vertegenwoordiger van …… in de commissie / kernteam georganiseerd? (verkrijgen van input voor vergadering, terugkoppeling resultaten commissie naar achterban, aansturing vervolgacties)

Functioneren gebiedscommissie algemeen

3. Wat is volgens u de belangrijkste meerwaarde van de gebiedscommissie?
4. Wat vindt u het sterkste punt van het functioneren van de gebiedscommissie?
5. Welke factor vormt de belangrijkste voorwaarde voor het goed functioneren van de commissie?
6. Wat vindt u het zwakste punt van het functioneren van de gebiedscommissie?
7. Welke factor is de belangrijkste belemmering voor het goed functioneren van de commissie?
8. Hoe verloopt in de commissievergaderingen het proces van agendering van onderwerpen en wat vindt u daarvan?
9. Wat verstaat u zelf onder het groenblauwe domein? Welke elementen zou u daarin willen onderscheiden voor het gebied Laag Holland?
10. Zijn er zaken in het groenblauwe domein die volgens u onvoldoende aan bod komen in de gebiedscommissie?
11. Wat vindt u van de samenstelling van de gebiedscommissie?

Opstellen adviezen voor GS en relatie met GS

12. Wat vindt u van de kwaliteit van de adviezen van de commissie aan GS? (informatiebasis, analyse, toesnijden advies op de vraag, verwoording/presentatie)
13. Als u iets zou mogen veranderen aan de manier waarop de adviezen tot stand komen, wat zou u dan veranderen en waarom?
14. Welk type adviezen van de commissie vindt u het meest belangrijk en waarom? (categorieën: de langjarige ontwikkeling van Laag Holland; gebieden (en deelgebieden); instrumenten; programmering van projecten)
15. Als u terugkijkt op de afgelopen jaren, wat vindt u dan het belangrijkste advies dat de commissie heeft uitgebracht en waarom?
16. Wat vind u van de wijze waarop de provincie (ambtelijk en GS) met de gebiedscommissie omgaat? Aan welke adviezen is geen opvolging gegeven en heeft u inzicht in de daarachter liggende redenen?

Andere activiteiten gebiedscommissie

17. Welke andere activiteiten van de commissie (naast de adviezen aan GS) hebben naar uw mening de meeste toegevoegde waarde en waarom?
18. Welke activiteit van de commissie vindt u het minst nuttig?
19. In de afgelopen jaren is in onderling overleg met de provincie de rol van de gebiedscommissie steeds meer toegespitst op advisering aan GS en visievorming. In de oorspronkelijke opdracht van de commissie was ook expliciet sprake van andere taken, namelijk:

- Het zorgen voor draagvlak in haar regio voor het programma Groen
- Het stimuleren van integrale projecten die bijdragen aan de verwezenlijking van de doelen uit de Agenda Groen in haar regio
- Het betrekken van bewoners, private partijen en kennisinstellingen ten gunste van (nieuwe) projecten en regionale ontwikkelingen in het landelijk gebied
- Het verbinden van verschillende financieringsstromen en het betrekken van private financiers bij (nieuwe) projecten en regionale ontwikkelingen.

Hoe kijkt u tegen deze taken aan? Hoe vindt u dat zij op dit moment nog aan bod komen in de commissie en wat vindt u daarvan?

Rol gebiedscommissie in het gebied

20. Hoe beoordeelt u de samenwerking in Laag Holland tussen de partijen in de commissie buiten de gebiedscommissie om?
21. Hoe beïnvloedt de aanwezigheid van de gebiedscommissie de ontwikkelingen in het gebied Laag Holland?
22. Hoe denkt u dat de gebiedscommissie nog meer effect kan hebben?
23. Hoe ziet u de relatie tussen de gebiedscommissie en de samenwerkingsovereenkomst?

Relatie met MRA en andere bestuurlijke gremia

24. Is er volgens u een verschil in rol tussen de MRA en de gebiedscommissie Laag Holland voor het gebied Laag Holland, en zo ja, waar bestaat dat verschil uit?
25. Indien verschil: Vindt u dat dit verschil in de praktijk voldoende tot uiting komt? Zo nee, wat zou u daaraan willen doen?
    Indien geen verschil: Welke consequentie zou u daaruit willen trekken?
26. Zijn er bij u andere bestuurlijke overleggen bekend waarvan het taakgebied overlapt met die van de gebiedscommissie? Zo ja, welke? Wat vindt u van die overlap? (bezwaarlijk want…, functioneel want…, onvermijdelijk wanwege…., vermijdbaar door….)

Tot slot

27. Hoe zou u gebiedsgericht werken in Laag Holland organiseren als er geen gebiedscommissie was?

Quickscan Gebiedscommissie Laag Holland, interviewvragen voor vertegenwoordigers MRA

Introductie

1. Wat is uw rol binnen de MRA? Waar houdt u zich concreet vooral mee bezig?
2. Komt u bij uw werkzaamheden voor de MRA vaak in aanraking met activiteiten of producten van de gebiedscommissie Laag Holland?

Gebiedscommissie

3. Wat vindt u ervan dat er een gebiedscommissie voor Laag Holland is?
4. Wat vindt u de belangrijkste meerwaarde van de gebiedscommissie voor de MRA?
5. Hoe denkt u dat de gebiedscommissie nog meer zou kunnen betekenen voor de MRA?
6. Wat zou de gebiedscommissie vooral niet (meer) moeten doen?

Relatie met MRA en andere bestuurlijke gremia

7. Is er volgens u een verschil in rol tussen de MRA en de gebiedscommissie Laag Holland voor het gebied Laag Holland, en zo ja, waar bestaat dat verschil uit?
8. Indien verschil:
    a. Vindt u dat dit verschil in de praktijk voldoende tot uiting komt? Zo nee, wat zou u daaraan willen doen?
    b. Hoe zouden de MRA en de gebiedscommissie elkaar vanuit hun verschillende rollen (nog) meer kunnen versterken?

    Indien geen verschil: Welke consequentie zou u daaruit willen trekken?
9. Zijn er bij u andere bestuurlijke overleggen bekend waarvan het taakgebied overlapt met die van de MRA en/of de gebiedscommissie? Zo ja, welke? Wat vindt u van die overlap? (bezwaarlijk want…, functioneel want…, onvermijdelijk wanwege…., vermijdbaar door….)

Tot slot

10. Hoe zou u gebiedsgericht werken in Laag Holland organiseren als er geen gebiedscommissie was?
    (alleen via MRA, via andere al bestaande overlegstructuren, iets nieuws, …)

Bijlage 3 Overzicht activiteiten commissie

Bij de adviezen is met een kleur aangegeven of deze geheel (groen), gedeeltelijk (oranje) of niet zijn overgenomen.

Jaar	Onderwerp	Categorie	Type activiteit	Inhoud activiteit/advies		Resultaat en impact
2013	Agenda Groen	Instrumenten	advies	NLLH 2013-1 (4 maart): - GS laat het nabijheidscriterium, dat bepaalt dat compensatiegelden moeten worden ingezet in de nabijheid van de aantasting van het beschermde gebied, los. De commissie is van mening dat een goed evenwicht moet worden gevonden tussen efficiency (gebundelde aanpak) en draagvlak. Dit betekent dat ook lokale compensatie mogelijk moet zijn. Belangrijk is een goede communicatie, waardoor burgers –ingeval van ingrepen- op de hoogte worden gesteld van de wijze van compensatie. De commissie verwacht dat deze communicatie een plek krijgt in het op te stellen uitvoeringsplan. - De commissie heeft zich gebogen over het GS-voornemen tot opheffen van de beschermingscategorie Nationaal Landschap in de eerstvolgende herziening van de Structuurvisie. De gebiedscommissie vindt dat over de overblijvende categorieën een goede communicatie nodig is. - In zijn algemeenheid zijn alle deelgebieden van het landschap van Laag Holland goed beschermd als EHS, Natura-2000, UNESCO en bufferzonegebied. Maar er zijn ook gebieden in Laag Holland die nu de status Landelijk Gebied krijgen. Dit kan leiden tot (ongewenste) rode ontwikkelingen. De commissie vraagt hier de aandacht voor van GS, in het bijzonder -maar niet uitsluitend- voor de Schermer.		De punten met betrekking tot de wijzigingen in de status van Laag Holland komen later in 2013 aan bod bij het advies en gesprek over de gewijzigde ruimtelijke verordening.
2013	MRA	Langjarige ontwikkeling binnen MRA	bespreking	Memo 28-8-2014: Hans Luiten heeft een inleiding gehouden over het MRA. De commissie heeft hierop gereageerd dat er risico's verboden zijn aan vermenging van de strategische discussie over het landschap in het MRA met de operationele problematiek van de recreatieschappen. Dit leidt teveel af van de		Nvt (informerend)

Jaar	Onderwerp	Categorie	Type activiteit	Inhoud activiteit/advies		Resultaat en impact
				hoofdvraag. Voorts is aangegeven dat de schaalgrootte van Laag Holland ongeveer het maximum is dat door een coördinerende regionale entiteit te behappen is.		
2013	FES-programma	Programmering projecten	bespreking advies	Memo 28-8-2014: De commissie heeft zich meermalen laten informeren over de voortgang van het FES-programma en zo nodig nader afgestemd. NLLH 2013-1 (4 maart): De commissie dringt er bij het college op aan dat zo spoedig mogelijk een besluit wordt genomen over de verdeling van de rijkskorting op de gedecentraliseerde FES-middelen over het Programma Westelijke Veenweiden, KRW-synergieprojecten en Westflank Haarlemmermeer. Voor de projecten van het programma Westelijke Veenweiden is snel duidelijkheid nodig in verband met opname van de gewenste verbrakkingsvariant in het concept-beheerplan Natura 2000.		Het besluit over FES-middelen is genomen in GS.
2013	Ontwerp-natuurbeheerplan Eilandspolder	Instrumenten	Advies	NLLH 2013-1 (4 maart): De gebiedscommissie stemt in grote lijnen in met de inhoud van het ontwerpbeheerplan Natura 2000 Eilandspolder, onder de ontbindende voorwaarde dat de PAS in de huidige vorm van kracht wordt. De commissie stemt tevens in met het GS-voornemen om het plan in de inspraak te brengen. De instemming laat onverlet dat de in de gebiedscommissie vertegenwoordigde partijen zich het recht voorbehouden om van de inspraakmogelijkheid gebruik te maken. GS wordt geadviseerd goed te communiceren over de inhoud van het plan en in de samenvatting de hoofdlijnen goed weer te geven. Met name de relatie tussen dit beheerplan en het reguliere weidevogelbeheer komt onvoldoende naar voren.		Het ontwerp beheerplan heeft van 6 juli tot en met 16 augustus 2016 ter inzage gelegen en is op 29 december 2016 in werking getreden. Het plan bevat een uitgebreide samenvatting en op diverse plaatsen wordt een verbinding gelegd met het weidevogelbeheer.
2013	Hervorming GLB, inclusief excursie	Instrumenten	Laten informeren	Memo 28-8-2014 met overzicht activiteiten commissie: Laag Holland is een pilot geweest voor agrarische collectieven. De commissie is hierin meegenomen, de excursie vormde daar een onderdeel van.		Nvt (informerend)
2013	Positionerin	Langjarige	Laten	Memo 28-8-2014 met overzicht activiteiten		Nvt (informerend)

Jaar	Onderwerp	Categorie	Type activiteit	Inhoud activiteit/advies		Resultaat en impact
	g van Bureau Toerisme Laag Holland	ontwikkeling binnen MRA	informeren	commissie: Bureau wordt voor 50% gefinancierd door de gebiedscommissie en voor 50% door de provincie (via Lijst buiten uitvoeringsregeling). Het bureau komt af en toe uitleg geven in de vergadering over hun werkzaamheden.		
2013	Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuur-visie (PRVS)	Instrumenten	Bespreking en advies	NLLH 2013-2 (10 juli): Bespreking ontwerp-wijziging, in het bijzonder de wijziging van de planologische status van Laag Holland van “Nationaal Landschap” in “Bufferzone”. Advies: toelichting op de te wijzigen PRVS zodanig aanpassen dat misverstanden zoveel mogelijk worden voorkomen. In hoofdlijnen kan dat volgens de commissie op de volgende wijze: • Geef duidelijk aan op welke punten de voorgestelde regimewijziging respectievelijk een versoepeling (binnen bestaand gebouwd gebied) of een verzwaring (in het buitengebied) ten opzichte van de bestaande situatie inhoudt. • Leg goed uit dat de hoofdlijn ten aanzien van eventuele bebouwing in het buitengebied een volgordelijke is: allereerst is er een nee-tenzij-beleid tenzij nut en noodzaak van nieuwe ontwikkelingen kunnen worden aangetoond; is van een dergelijk uitzonderingsgeval sprake, dan dient vervolgens een zo goed mogelijke ruimtelijke inpassing plaats te vinden, rekening houdend met de kernkwaliteiten van het gebied. • Geef duidelijk aan wat de wijziging voor gevolgen heeft voor bestaande afspraken, zoals de pilot Waterland. • Geef duidelijk aan welk beleid gehandhaafd blijft (zoals bijvoorbeeld de Ruimte voor Ruimte-regeling en het beleid met betrekking tot uitbreiding van agrarische bedrijven). • Geef ook duidelijk aan dat gemeenten binnen de grenzen van het provinciale beleid een eigen ruimte en verantwoordelijkheid hebben om desgewenst nadere regels te stellen.		Dit advies is als casus nader besproken met een provinciaal medewerker: De vraag en zorgen van de commissie waren terecht en het was goed dat daar aandacht voor is gevraagd bij de provincie. Hierdoor is de provincie zelf ook kritischer naar dit onderdeel gaan kijken. Bij de commissievergadering waren twee provinciale medewerkers aanwezig voor tekst en uitleg. Zij hebben de zorgen van de commissie over de bescherming van het landschap onder het regime van de bufferzone kunnen wegnemen. Ook hebben zij uitleg gegeven over de werkwijze binnen BBG.
2013	Programma	Programmerin	Advies	NLLH 2013-4 (19 november):		Nota van beantwoording (ref. 299390-

Jaar	Onderwerp	Categorie	Type activiteit	Inhoud activiteit/advies		Resultaat en impact
	Groen 2014-2018	g projecten		De commissie heeft op drie niveaus naar het programma gekeken: naar het programma als geheel, naar het onderdeel Laag Holland daarbinnen en naar de projectentabel voor Laag Holland. Geheel: duidelijker maken dat het voortschrijdend, indicatief programma is. Ambitie 'opnieuw verbinden' mag sterker uitgewerkt, commissie stelt concrete projecten voor (zie bij projecten). Bij instrumenten ook Leidraad Landschap en cultuurhistorie opnemen. Laag Holland: - graag standpunt over keuze gebieden waarmee commissie verder wil werken. - Programma zou meer aandacht moeten besteden aan GLB (gebiedscollectieven) - Uitnodiging tot participatie in verlenging project groenblauwe diensten Projecten: Voorstel voor toevoegen twee projecten, namelijk: - Project Burgers aan zet - Project Boerderij-educatie		299412) - Voorstellen voor verduidelijkende opmerkingen overgenomen - Over keuze gebieden zal separaat worden gesproken, niet via programma Groen. - Hoe provincie omgaat met GLB wordt niet geregeld via programma Groen, maar o.a. via het Natuurbeheerplan. - Voorgestelde projecten zijn projecten gericht op vrijwilligers- ondersteuning en natuur- en milieueducatie. Dergelijke projecten worden gefinancierd via het programma Betrekken bij Groen. Dat zal eerste kwartaal 2014 worden vastgesteld door GS.
2013	Wijziging Beleidsregel compensatie natuur en recreatie Noord-Holland	Instrumenten	Advies	NLLH 2013-3 (31 oktober): De commissie kan zich vinden in de uitgangspunten van de nieuwe regeling. Echter wel een aantal kritische kanttekeningen, o.a.: - Nadruk op financiële compensatie voor weidevogelleefgebieden (tov EHS en ecologische verbindingszones). Zou ook primair fysiek moeten zijn, tenzij niet anders kan. - Verduidelijking gevraagd bij verantwoordelijkheidsverdeling. - Advies gezamenlijk overleg uitvoerders te organiseren, liever dan gedetailleerde uitwerking in regeling zelf. - Te weinig aandacht voor monitoring en handhaving. - Voorstel weidevogelopkrikplannen in te zetten bij compensatiemaatregelen.		Uit een latere reactie van de commissie (NLLH 2014-11) blijkt dat dit advies volledig is overgenomen in de uitvoeringsregeling.

Jaar	Onderwerp	Categorie	Type activiteit	Inhoud activiteit/advies		Resultaat en impact
2014	Vaar- en problem-gebieden-vergoeding	Instrumenten	Advies	Brief NLLH 2014-1 (20 februari): Commissie spreekt zorg uit over verdwijnen van de vaarvergoeding in de nieuwe GLB-periode, ivm belang vaargrasland voor kernkwaliteiten Laag-Holland. Verzoek aan provincie mogelijkheden voor een oplossing te schetsen en daarop te mogen adviseren. Uiteindelijk verzendt de commissie drie adviesbrieven over dit onderwerp (NLLH 2014-5, 6 en 7 (in april, mei en juni). De commissie doet een voorstel voor een alternatieve aanpak: vaarvergoeding moet specifieker en tegen lagere (uitvoerings)kosten dan nu het geval is. Specifieker: alleen bij benodigde hoge vaarfrequenties, als het substantieel deel is van totale kosten beheer. Die percelen is ook geen beoordeling 'ruige mestvoorziening' nodig, want staat al in natuurbeheerplan. Onderzoek dubbeltellingen en onnodige vergoedingen. Andere opzet van regeling, is nu te ingewikkeld en daardoor hoge uitvoeringskosten. Voorstel: collectieve regeling. Verzoek om verdere betrokkenheid en integrale afweging vaarvergoeding met andere weidevogelvergoedingen. Verzoek om ook bij Rijk voor deze oplossing te pleiten. Aanbod medewerking bij uitwerken regeling.		Vaarvergoedingen blijven tot 2019 in stand (wel op andere wijze gefinancierd), maar dit besluitvormingsproject is pas voorjaar 2017 afgerond. Het hele traject had een lange doorlooptijd.
2014	Visie deelgebied Westzaan	Langjarige ontwikkeling binnen MRA	Advies	Terughoudendheid betrachten, heeft eigen stuurgroep.		Deze stuurgroep ligt al een paar jaar stil. Daarom zijn er geen adviezen op gegeven. Recent zijn de activiteiten van de stuurgroep weer opgestart.
2014	Visie deelgebied Oostzanerveld	Langjarige ontwikkeling binnen MRA	Advies, Verzoek	NLLH 2014-2 (11 april): Commissie constateert dat het beheer in het gebied in het verleden niet altijd daadkrachtig is opgepakt, maar dat inmiddels sprake is van meer actieve samenwerking tussen beherende partijen en inzet van vrijwilligers. Er wordt bedrijfsverplaatsing boerenbedrijf onderzocht (in opdracht en met meefinanciering van de commissie is via de provincie een adviesbureau ingehuurd om een bedrijf bij te staan). De commissie ziet dit als bijdrage aan		Er is inmiddels een werkgroep Oostzanerveld geformeerd. Die moet de samenwerking bevorderen en overleg voeren over activiteiten. Er is geen actieve relatie met de gebiedscommissie. Pilot beheerarme natuur is inmiddels afgerond. De resultaten zijn gerapporteerd,

Jaar	Onderwerp	Categorie	Type activiteit	Inhoud activiteit/advies		Resultaat en impact
				oplossing om het gebied open te houden. Commissie adviseert om op zoek te gaan naar een oplossing voor de verminderde agrarische vitaliteit in het gebied en de gevolgen daarvan voor het beheer van het gebied. Zij adviseert hiervoor een driejarig experiment 'beheerarme natuur' uit te voeren (rekening houdend met eisen van Natura 2000) en de effecten daarvan op de weidevogelpopulatie te monitoren. Verzoek om permanent baggerdepot procedureel mogelijk te maken ivm kostenbeheersing baggeren voor waterkwaliteit en extensieve waterrecreatie.		ook aan PS. Het actiepunt is afgevoerd van het MJP Groen.
2014	Visie deelgebied Waterland-Oost	Langjarige ontwikkeling binnen MRA	Advies	NLLLH 2014-8 (23 september): Concrete vraag provincie was: kan huidige verwevenheid landbouw, natuur en recreatie langjarig en duurzaam in stand blijven of niet en zo niet, welke kant moet het dan op en hoe kan provincie die verandering faciliteren? Advies: ja, kan in stand blijven, met behulp van EHS-instrumentarium voor realisatie zonering (EHS begrenzen en ontgrenzen) zoals voorgesteld in (al bestaand) 'Afsprakenkader Landbouwontwikkeling en landschap Waterland Oost'. Er is nog wel zorgvuldig gebiedsproces nodig voor besluitvorming. Daarvoor moet eerst studie gemaakt worden van mogelijkheden om begrenzing en ontgrenzing ha-neutraal uit te kunnen voeren. Verder advies aan provincie: stel vooraf natuurdoelen vast, gebaseerd op kerngebiedenbenadering weidevogels. Vragen nadrukkelijk om schriftelijke reactie op advies en zorgvuldige planning gebiedsproces en vroegtijdige betrokkenheid gemeente/stadsdeel hierbij.		GS-besluit 6 januari 2015 Toekomst Laag Holland. Brief provincie (283323/515810): Op basis van de adviezen van de commissie over de deelgebieden van Laag Holland is de nota 'Toekomst Laag Holland. Innovatie in het veen(weide)gebied en visie op vier deelgebieden' vastgesteld in GS. "De adviezen van uw commissie waren stuk voor stuk zeer bruikbaar, waarvoor wij uw commissie erkentelijk zijn". De acties die uit de nota volgen liggen grotendeels bij de partijen in de commissie. Actie 4 (gebiedsproces ontgrenzen/begrenzen Waterland Oost) is opgenomen in het Programma Groen 2016 en in het kader van het Natuurbeheerplan 2017.
2014	Visie deelgebied Zeevang	Langjarige ontwikkeling binnen MRA	Advies	NLLH 2014-10 (26 november): Vraag provincie: kan verwevenheid landbouwontwikkeling, natura-200gebied en hoge weidevogeldichtheid langjarig en duurzaam in standgehouden worden en zo niet, welke hoofdrichting gaat het gebied dan in en hoe kan provincie verandering faciliteren? Advies: Term verwevenheid in dit geval niet		GS-besluit 6 januari 2015 Toekomst Laag Holland (zie hierboven)

Jaar	Onderwerp	Categorie	Type activiteit	Inhoud activiteit/advies		Resultaat en impact
				correct, zijn twee naast elkaar gelegen functies die met FES-project Zeevang beiden worden geoptimaliseerd. Er is geen aanleiding nieuwe koers in te slaan. Advies: voorgenomen maatregelen in FES-project goed monitoren op aspect bodemdaling en op effecten op de weidevogelpopulatie. Het project is inmiddels afgerond. Verder advies om recreatieve voorzieningen te blijven promoten via Bureau Toerisme Laag Holland.		
2014	Inzet gebiedscollectieven bij uitvoering nieuwe GLB	Instrumenten	Bespreking	Memo 28-8-2014: In de commissie is de inzet van de gebiedscollectieven besproken, alsmede de nieuwe rol van de provincie aan de voorkant van het proces. De ervaringen met de GLB-pilot zijn uitgewisseld. Geen advies uitgebracht.		Nvt (informerend)
2014	Programma Groen 2015-2019	Programmering projecten	Advies	NLLH 2014-3 (11 april): Commissie wil alvast graag regionale prioriteiten meegeven, zodat provincie die kan afwegen in het financiële kader van het programma Groen en in het concept-programma kan verwerken. NLLH 2014-9 (17 juli): - Erkentelijk dat aantal adviezen uit vorige brief direct is overgenomen. - Advies: 52.000,- opnemen in programma Groen voor studiefase innovatieprogramma veen (zien ze als vervolg/uitwerking van de adviezen voor de deelgebieden en instrumentarium) - Constatering: pilo beheerarme natuur kan waarschijnlijk starten in januari 2015 - Advies: stel regeling Groen onderdeel Laag Holland opnieuw open voor 2015 met 300.000 Euro (budget was uitgeput)		Uit tweede brief blijkt dat aantal adviezen uit deze eerste brief is overgenomen door de provincie. Nota van beantwoording Programma Groen (485998/507162): - IPV niet opgenomen in Programma Groen, omdat dit alleen fysieke projecten omvat. Het staat de commissie vrij dit onderzoeks-programma zelf te financieren en uit te voeren - Gebiedscommissie wordt bedankt voor inzet voor pilot beheerarme natuur en wordt verzocht een definitieve locatie aan te wijzen zodat de pilot kan starten. - Regeling Groen onderdeel Laag Holland is gecontinueerd met budget van 300.000 Euro.

Jaar	Onderwerp	Categorie	Type activiteit	Inhoud activiteit/advies		Resultaat en impact
2014	Kerngebiedenbenadering voor weidevogels	Instrumenten	Advies	NLLH 2014-4 (11 april): De commissie stemt grosso modo in met de kerngebiedenbenadering, met daarbij een aantal kanttekeningen. - Onderscheid 3 gebiedscategorieën op basis van niet alleen drooglegging en openheid (lijn provincie), maar ook andere relevante factoren. Kortom: niet te rigide invulling kerngebiedenbenadering. - Regelmatig (her)ijken op ontwikkeling van weidevogeldichtheden en eventueel aanpassen van beleid mogelijk maken. - Langjarige garantie van middelen nodig, anders is het kansloos.		Commissie stemt in met beleidsvoorstel provincie. Memo 28-8-2014: In de overgangsperiode naar 2016 heeft HHNK een blauwe pilot bij WLD in uitvoering, waaraan de commissie een project heeft gekoppeld voor het opkrikken van het weidevogelbiotoop. Hiermee ondersteunt zij de kerngebiedenbenadering voor weidevogels.
2014	Natuurcompensatie	Instrumenten	Bespreking	NLLH 2014-11 (17 september): Geen advies op Ontwerp-uitvoeringsregeling natuurcompensatie Noord-Holland nodig. Alle adviezen uit oktober 2013 op beleidsregel hierover zijn overgenomen. Constatering dat kaartmateriaal weidevogelleefgebieden nog moet worden geactualiseerd ivm kerngebiedenbenadering.		Nvt (geen advies)
2015	Oostzanerveld, beheerstrategieën	Gebieden en deelgebieden	Bespreking	Het geven van advies over de eerste resultaten van de studie naar de beheerstrategieën (en alternatieven) in het Oostzanerveld, waaronder de pilot beheerarme natuur.		Nog geen advies uitgebracht. Stand van zaken eind 2016: De pilot beheerarme natuur is afgerond en op 10 mei 2016 besproken in de gebiedscommissie. Besloten is dat SBB de beheerstrategieën in andere veengebieden evalueert en zo mogelijk eind 2016 de resultaten ervan presenteert in de gebiedscommissie.
2015	Gebiedsproces Waterland-Oost	Gebieden en deelgebieden	Bespreking	Het geven van advies over het Plan van Aanpak voor het op te starten gebiedsproces in Waterland-Oost (begrenzen van percelen ten oosten van het Goudriaankanaal, ontgrenzen elders in Laag-Holland en Noord-Holland).		Stand van zaken eind 2016: De gebiedscommissie heeft in 2014 een advies uitgebracht over Waterland-Oost. Naar aanleiding daarvan zijn in 2015 enkele verkennende gesprekken met grondeigenaren gevoerd. De gebiedscommissie heeft in de vergadering van 21 september 2016 de begrenzing/ontgrenzing in Waterland-Oost benoemd tot actiepunt.
	Natuurbeheerplan 2016	Instrumenten	Advies	De gebiedscommissie heeft een uitgebreid schriftelijk advies afgegeven op het NBP 2016		In 2015 zijn afspraken vastgelegd over cofinanciering waterbeheermaatregelen.

Jaar	Onderwerp	Categorie	Type activiteit	Inhoud activiteit/advies		Resultaat en impact
				(brief NLLH 2015-2). Daarin o.a. advies voor aanpak weidevogelkerngebieden, agrarisch waterbeheer en concrete mogelijkheden voor het versneld realiseren van het NNN.		Voor Laag Holland is inmiddels een heel aantal herstel- of opkrikplannen voor weidevogelgebieden gemaakt. De provincie werkt nog aan de aanpak voor het versneld realiseren van het NNN. Daarbij wordt het advies van de commissie meegenomen.
2015	Natura-2000 beheerplannen	Instrumenten	Bespreking	De gebiedscommissie heeft vier Natura-2000 beheerplannen op 11 november 2015 besproken en vastgesteld dat deze geen omissies bevatten.		Nvt (geen advies nodig)
2015	Subsidie Groen – onderdeel Laag Holland	Instrumenten	Advies	De gebiedscommissie heeft op 27 augustus 2015 de aanpassingen in de subsidieregeling besproken.		De aanpassingen zijn verwerkt in de subsidieregeling voor 2016.
2015	Watervisie 2016-2021	Instrumenten	Advies	De gebiedscommissie heeft een uitgebreid schriftelijk advies afgegeven op de ontwerp-Watervisie (brief NLLH 2015-1). Daarin gaat zij in op de thema's ruimtelijke inpassing dijkversterking, veenbehoud en innovatie, schoon oppervlaktewater en robuust watersysteem.		In de Nota van beantwoording op de zienswijzen op de Watervisie gaat de provincie in op de punten uit het schriftelijk advies van de gebiedscommissie. In het algemeen is de provincie het eens met de punten van de commissie. Concreet leidt het niet tot wijzigingen in de tekst, behalve een actualisatie in de financiële tabel.
2015	Ruimte voor nevenactiviteiten op agrarische bedrijven	Instrumenten	Bespreking	Deze activiteit betreft het geven van een advies hoe meer ruimte wordt geboden voor nevenactiviteiten op bestaande agrarische bedrijven en tegelijkertijd met respect wordt omgegaan met landschappelijke structuren.		In eerdere jaren heeft de secretaris van de gebiedscommissie actief geprobeerd toen gesignaleerde knelpunten rond nevenactiviteiten op te lossen. In 2015 is opnieuw aan de leden van de gebiedscommissie gevraagd om casussen door te geven, waar zich problemen met nevenactiviteiten voordoen. Deze bleken er niet te zijn, waarna het actiepunt door de gebiedscommissie in de vergadering van 17 februari 2016 is afgevoerd van de actielijst.
2015	Versnellen aankopen, inrichten en in beheer nemen NNN-percelen	Instrumenten	Advies	Aan de commissie is gevraagd na te gaan hoe de provincie het aankopen, inrichten en in beheer nemen van NNN-percelen in Laag Holland kan versnellen. De gebiedscommissie heeft in de vergadering van 21 september 2016 een aantal voorstellen geformuleerd, waaronder de inzet van het kavelruilinstrumentarium. Het advies hiervoor is verwoord in brief over de evaluatie van de beheergrondbanken (NLLH 2017-2). De provincie		GS heeft de evaluatie beheergrondbank begin 2017 vastgesteld. De aanbevelingen worden meegenomen in de actualisatie van het grondbeleid.

Jaar	Onderwerp	Categorie	Type activiteit	Inhoud activiteit/advies		Resultaat en impact
				wordt geadviseerd de beheergrondbank om te vormen, zodanig dat complexe kavelruil binnen de beheergrondbank mogelijk wordt en biedt aan gebiedscommissie de provincie daarbij desgewenst opnieuw te adviseren.		
2015	Innovatieprogram-ma Veen	Programmering projecten	Bespreking Financie-ring	Opdracht voor de commissie is het afstemmen en verwerven van draagvlak voor een Innovatieprogramma Veen (IPV), als ook de begeleiding van onderdelen die in 2015 van start kunnen gaan.		Het IPV en de voorbereidende stappen (spoorboekje, marktverkenning) zijn diverse malen besproken in de gebiedscommissie. Dit heeft geleid tot afstemming, draagvlak en financiering. De gebiedscommissie heeft in de vergadering van 8 december 2016 besloten om een bedrag van € 700.000,- uit de reserve van de regionale partners te bestemmen voor dit project. Daarnaast zijn op verzoek van de provincie potentiele locaties voor uitvoering van projecten in het kader van het IPV aangereikt.
2015	Programma Groen 2016-2020	Programmering projecten	Advies	Advisering over de voortgang van het Programma Groen en de daarin opgenomen projecten (NLLH 2015-6). De commissie vindt dat het nuttig zou zijn als het meerjarenprogramma ook inzicht zou geven over de voortgang van niet-fysieke projecten.		Nota van beantwoording (567111/686051): Gebiedsproces Waterland-Oost is opgenomen als studiefaseproject in PMG, het IPV is niet opgenomen omdat het niet gaat om fysieke investeringen en dekking nog duidelijk is.
2015	Biodiversiteit	Programmering projecten	Projecten aandragen	LNH heeft namens de TBO's het project 'Amsterdam Wetlands' aangedragen. De gebiedscommissie is hierover geïnformeerd in haar vergadering van 8 december 2016 en ziet hierin een meekoppelkans voor de MIRT-verkenning corridorstudie Amsterdam – Hoorn		De commissie heeft de meekoppelkans benut in het kader van haar advies over de corridorstudie Amsterdam-Hoorn.
2015	Waterrecreatie	Programmering projecten	Projecten aandragen	Na de vaststelling van de visie op de waterrecreatie wordt de gebiedscommissie gevraagd om binnen dat kader na te gaan welke concrete mogelijkheden de gebiedscommissie in Laag Holland ziet om de waterrecreatie te stimuleren. De Visie en het Uitvoeringsprogramma Waterrecreatie zijn door PS vastgesteld op 3 oktober 2016. De gebiedscommissie staat in het uitvoeringsprogramma genoemd als trekker voor het project: "Optimaliseren van het sloepennetwerk in Laag Holland".		Vanuit de gebiedscommissie zijn in totaal drie projecten in gang gezet voor de bewegwijzering en het plaatsen van steigers voor dit sloepennetwerk ter grootte van € 162.226,- uit de subsidieregeling Groen – onderdeel Laag Holland.

Jaar	Onderwerp	Categorie	Type activiteit	Inhoud activiteit/advies		Resultaat en impact
2015	Toekomst Laag Holland	Langjarige ontwikkeling binnen MRA	Bespreking	Het organiseren van een (bestuurlijk) mini-symposium over de toekomst van Laag Holland.		Het mini-symposium is gehouden op 25 september 2015. Het uiteindelijke resultaat is de Visie op Laag Holland.
2015	Belevings-waarde natuurgebie-den Laag Holland	Langjarige ontwikkeling binnen MRA	Nieuwe projecten aandragen	Nagaan of en hoe de belevingswaarde van de natuurgebieden in Laag Holland kan worden versterkt met enkele concrete projecten.		Er is subsidie vanuit Laag Holland verleend voor het project dat LNH namens de TBO's heeft ingediend, getiteld "Vitale natuur in Laag Holland".
2015	Meekoppele n recreatie/ natuur bij inrichtings-opgaven	Langjarige ontwikkeling binnen MRA	Advies	De gebiedscommissie heeft een schriftelijk advies afgegeven op het inspiratiedocument "Waterlandse zeedijk. Denken in ontwikkeling – 4 denkrichtingen voor een toekomstbestendige dijk" (NLLH 2015-7).		Bij de aanbieding van het inspiratiedocument aan het bestuur van HHNK is het advies van de gebiedscommissie Laag Holland meegezonden.
2015	Opgaven recreatie	Langjarige ontwikkeling binnen MRA, Instrumenten	Bespreking Advies	Bespreken van een actualisering van het Recreatieplan Laag Holland 2005, waarin wordt nagegaan welke recreatieve opgaven nog resteren en in uitvoering kunnen worden gebracht om de relatie stad-land te versterken. De gebiedscommissie heeft in haar vergadering van 27 augustus 2015 geconcludeerd dat het recreatienetwerk vrijwel af is. Advies om subsidie Groen – onderdeel Laag Holland in 2016 nog open te stellen voor laatste projecten.		Om de laatste projecten ten uitvoer te kunnen brengen is de subsidieregeling Groen – onderdeel Laag Holland op verzoek van de gebiedscommissie ook in 2016 opengesteld.
2016	Recreatie/ toerisme-aanbod vergroten	Langjarige ontwikkeling binnen MRA	Financie-ring	Het stimuleren van een groter en diverser aanbod aan activiteiten voor bewoners, recreanten en toeristen, mits die bijdragen aan de identiteit van Laag Holland. De activiteiten zijn in 2016 geconcentreerd op de herdenking van de Watersnoodramp van 1916 en de daarbij behorende festiviteiten "100 jaar droge voeten".		Er zijn zo'n 200 activiteiten georganiseerd, onder regie van de Stichting Een Dijk van een Kust. Om dit mogelijk te maken heeft de stichting o.a. een subsidie vanuit de subsidieregeling Groen – onderdeel Laag Holland ontvangen.
2016	Promotie kernkwalitei-ten Laag Holland en stimuleren inbreng/ Betrokken-heid van bewoners	Langjarige ontwikkeling binnen MRA	Financie-ring	De gebiedscommissie heeft kennis genomen van het jaarverslag 2015 van het Bureau Toerisme Laag Holland op 21 september 2016.		Bureau Toerisme Laag Holland heeft in 2015 en 2016 de promotie van de kernkwaliteiten van Laag Holland verzorgd. Bureau doet meer dan alleen VVV-functie. Richten zich vooral op ondernemers, o.a. ondernemerscafé. Jaarlijkse krant voor inwoners.
2015	Biodiversitei t op erven van	Langjarige ontwikkeling binnen MRA	Bespreking	Deze activiteit betreft het vergroten van de biodiversiteit op erven van boerderijen en vrijstaande bebouwing, als aanvulling op de		De commissie heeft niet actief nagegaan of het onderwerp ook echt een plek heeft gekregen binnen Groen Kapitaal.

Jaar	Onderwerp	Categorie	Type activiteit	Inhoud activiteit/advies		Resultaat en impact
	boerderijen en vrijstaande bebouwing			leefgebiedenbenadering in het provinciale Natuurbeheerplan. Volgens de commissie verdient dit onderwerp een plek in het provinciale programma Groen Kapitaal.		
2016	Ontwikkelingsbeeld en Uitvoeringsagenda Metropolitaan Landschap van de MRA	Langjarige ontwikkeling binnen MRA	Bespreking	Activiteit betreft het leveren van input voor de actualisatie van het Ontwikkelingsbeeld en de Uitvoeringsagenda Metropolitaan Landschap van de MRA, voor zover dat betrekking heeft op de kernkwaliteiten van Laag Holland. De gebiedscommissie heeft in haar vergadering van 17 februari 2016 de gevraagde input geleverd.		Geen schriftelijk advies uitgebracht.
2016	Programma Groen 2017-2021	Programmering projecten	Advies	De gebiedscommissie heeft schriftelijke adviezen afgegeven over de voortgang van het Programma Groen en de daarin opgenomen projecten (NLLH 2016-2). Het advies betreft o.a. het gebruik van keukentafelgesprekken tbv de realisering van de NNN en meer programmatische sturing in gebieden in plaats van kortlopende projectsturing.		*Dit advies is als casus nader besproken met een provinciaal medewerker:* Er hebben in het gebied inmiddels informatiebijeenkomsten en keukentafelgesprekken plaatsgevonden. Deze stonden oorspronkelijk ook al in de planning van de provincie. Maar door het advies van de commissie heeft de actie intern meer prioriteit gekregen. De mogelijkheden van een meer langjarige (mogelijk programmatische) aanpak voor het realiseren van het NNN in Laag Holland worden inmiddels nader onderzocht. Ook deze actie heeft door het advies van de commissie een impuls gekregen. In het algemeen vindt de geinterviewde de gebiedscommissie een belangrijke meerwaarde hebben als ogen en oren in het gebied. Vanuit de commissie hoort de provincie wat er echt leeft in het gebied.
2016	Toekomst-visie op Laag Holland	Langjarige ontwikkeling binnen MRA	Advies	De gebiedscommissie heeft in haar vergadering van 10 mei 2016 de Toekomstvisie op Laag Holland vastgesteld en als advies naar de provincie verzonden ten behoeve van een nadere gedachtewisseling met de gedeputeerde (NLLH 2016-4). De visie is een vervolg op het eerdere mini-symposium en is gedurende 3-4 vergaderingen besproken.	Nog niet be-kend	De visie heeft bijgedragen aan draagvlak en onderling begrip tussen de partijen in de commissie. De visie is inmiddels ook besproken met de gedeputeerde (Adnan Tekin). Ook het provinciale team dat werkt aan de Omgevingsvisie neemt het advies mee bij haar werkzaamheden. Er vindt nu een uitwerking van aanbevelingen plaats voor GS.
2016	Snelweg-	Gebieden en	Advies	De gebiedscommissie heeft een schriftelijk advies	Nog	De brief aan het rijk (met cc aan provincie)

Jaar	Onderwerp	Categorie	Type activiteit	Inhoud activiteit/advies		Resultaat en impact
	corridor Amsterdam-Hoorn	deelgebieden		afgegeven over het belang van het landschap in de MIRT-verkenning corridorstudie Amsterdam-Hoorn (NLLH 2016-1). De gebiedscommissie heeft vervolgens in haar vergadering van 8 december 2016 een compenserend groenpakket geformuleerd voor verkeerskundige maatregelen in de snelwegcorridor Amsterdam-Hoorn, dat als input kan dienen voor de plan-MER en nadere besluitvorming over de meekoppelkansen tussen Rijk, provincie en regio. De gebiedscommissie heeft dit verwerkt tot een brief met advies aan de provincie en een cc aan het ministerie van I & M (NLNH 2017-2 <nummer is dubbel gebruikt>	niet be-kend	is meegegaan naar het bestuurlijk overleg met het Ministerie. *Dit advies is als casus nader besproken met een provinciaal medewerker:* Volgens de provinciale contactpersoon voor dit project (dir. Beleid/Mobiliteit) sloot het advies van de commissie aan bij de wens en behoefte van het rijk. Bij de verdere uitwerking van de snelweg wordt nu al op voorhand rekening gehouden met door de commissie voorgestelde verbindingen. Dat wordt normaliter vaak pas achteraf ingepast.
2016	Functie volgt peil	Instrumenten	Bespreking	De gebiedscommissie heeft in haar vergadering van 17 februari 2016 laten informeren over het onderwerp 'peil volgt functie' versus 'functie volgt peil', hetgeen een ingewikkeld en verstrekkend onderwerp is, omdat het gaat om een mogelijke herschikking van functies in het gebied.		Nvt (informerend). De gebiedscommissie zal zich opnieuw over het onderwerp buigen na een inhoudelijke analyse van PNH en HHNK.
2016	Cultuur-historie	Instrumenten	Financie-ring	De gebiedscommissie heeft een bijdrage geleverd aan het behoud van de cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied door meefinanciering van een groot project. Het project is uitgevoerd door Landschap Noord-Holland, en gefinancierd vanuit de subsidieregeling Groen – onderdeel Laag Holland.		Alle gemeenten in Laag Holland beschikken inmiddels over een erfhandboek. Dit geeft gemeenten, bewoners en bedrijven handvatten om cultuurhistorisch verantwoord te bouwen en erven in te richten. Er komt najaar 2017 een vervolgactie.
2016	Ruimte voor Natuurlijke Processen	Langjarige ontwikkeling binnen MRA	Advies	De gebiedscommissie heeft een schriftelijk advies afgegeven op de provinciale verkenning "Ruimte voor Natuurlijke Processen" (NLLH 2015-5).		Op de verkenning is door de provincie geen vervolg gegeven.